

למוזד יומי משניות זוהר

עם תיקוני זוהר

דף ליום לסיום בשנה

בעידודו של מו"ר הרה"צ שליט"א

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב

יבנאל עיר ברסלב,

עיר שומרי הלשון, עיר השמחה

פרשת

דברים תשפ"ו

ניתן להשיג בתיבה בכניסה להיכל מוהרא"ש

או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה

של כ"ק אדמו"ר עט"ר

מוהרא"ש

ר' אליעזר שלמה בן

ר' מנחם זאב זי"ע

לזכות מורנו ורבנו הרה"צ

ר' יצחק שמואל אהרן לעזער

שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך

בריאות איתנה ונחת מכל יצ"ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של

רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה

ולזכות

רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוב לומר לפני ה' המלך :

ה' המלך במשניות ובזהר הקדוש יהיה לעלוי השכינה הקדשה
ויהי הקל צערה, לעלוי כל נשמות ישראל שנפטרו מן העולם,
גאלה, ישועה, רפואה והצלחה לכלל נשמות ישראל
ברוחניות ובגשמיות, גלוי משיח צדקנו ברחמים ובגין בית
מקדשנו ותפארתנו במהרה בימינו, אמן כן יהי רצון.

מסכת בבא מציעא פרק ב

א. אלו מציאות שלו, ואלו חייב להכריז? אלו מציאות שלו: מצא פרות מפזרין, מעות מפזרות, פריכות ברשות הרבים, ועגולי דבלה, כפרות של נחתום, מחרוזות של דגים, ונחתיכות של בשר, וגזי צמר הבאות ממדינתן, ואניצי פשתן, ולשונות של ארגמן - הרי אלו שלו; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: כל שיש בו שנוי - חייב להכריז. כיצד? מצא עגול ובתוכו חרס, כפר ובתוכו מעות. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל כלי אנפוריא - אינו חייב להכריז: ב. ואלו חייב להכריז? מצא פרות בכלי, או כלי כמות שהוא, מעות בפיס, או פיס כמות שהוא, צבורי פרות, צבורי מעות, שלשה מטבעות זה על גב זה, פריכות ברשות היחיד, וכפרות של בעל-הבית, וגזי צמר הלקוחות מבית האמן, כדי יין וכדי שמן - הרי אלו חייב להכריז: ג. מצא אחר הגפה או אחר הגדר גוזלות מקשרין, או בשבילין שבשדות - הרי זה לא יגע בהן. מצא כלי באשפה: אם מכסה - לא יגע בו; אם מגלה - נוטל ומכריז. מצא בגל או בכתל ישן - הרי אלו שלו. מצא בכתל חדש: מחציו ולחוץ - שלו; מחציו ולפנים - של בעל-הבית. אם היה משכירו לאחרים, אפלו בתוך הבית - הרי אלו שלו: ד.

מצא בחנות - הרי אלו שלו. בין התבה ולחננוני - של חנוני; לפני שלחני - הרי אלו שלו. בין הכסא ולשלחני - הרי אלו לשלחני; הלוקח פרות מחברו או ששלח לו חברו פרות, ומצא בהן מעות - הרי אלו שלו. אם היו צרורין - נוטל ומכריז: ה. אף השמלה היתה בכלל כל אלה. למה יצאת? להקיש אליה, לומר לה: מה שמלה מיחדת שיש בה סימנים ויש לה תובעים; אף כל דבר שיש בו סימנים ויש לו תובעים - חייב להכריז: ו. ועד מתי חייב להכריז? עד כדי שידעו בו שכניו, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: שלש רגלים, ואחר הרגל האחרון שבעה ימים, כדי שילך לביתו שלשה, ויחזר שלשה, ויכריז יום אחד: ז. אמר את האבדה ולא אמר סימניה - לא יתן לו. והרמאי אף-על-פי שאמר סימניה - לא יתן לו, שנאמר (דברים כב, ב): "עד דרש אחיך אתו", עד שתדרש את אחיך, אם רמאי הוא, אם אינו רמאי. כל דבר שעושה ואוכל - יעשה ויאכל; ודבר שאין עושה ואוכל - ימכר; שנאמר (שם): "והשבתו לו", ראה היאך תשיבנו לו. מה יהא בדמים? רבי טרפון אומר: ישתמש בהן; לפיכך אם אבדו - חייב באחריותן. רבי עקיבא אומר: לא ישתמש בהן, לפיכך אם אבדו - אינו חייב באחריותן: ח. מצא ספרים - קורא בהן אחת לשלשים יום. ואם אינו יודע לקרות - גוללן. אבל לא

שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵף לְטַעַן. רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְיִלִי אוֹמֵר: אִם הָיָה עָלָיו יֵתֵר עַל מִשְׁאוֹ – אֵין זְקוּק לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): "תַּחַת מִשְׁאוֹ". מִשְׁאוֹי שֵׁיכּוֹל לַעֲמֹד בּוֹ: יֵא. אֲבֹדְתוֹ וְאֲבֹדַת אָבִיו – אֲבֹדְתוֹ קוֹדֶמֶת. אֲבֹדְתוֹ וְאֲבֹדַת רַבּוֹ – שְׁלֹ קוֹדֶמֶת. אֲבֹדַת אָבִיו וְאֲבֹדַת רַבּוֹ – שְׁל רַבּוֹ קוֹדֶמֶת, שְׁאָבִיו הֵבִיאוֹ לְעוֹלָם-הַזֶּה, וְרַבּוֹ שֶׁלְמָדוֹ חֲכָמָה מֵבִיאוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם-הַבָּא. וְאִם אָבִיו חָכָם – שְׁל אָבִיו קוֹדֶמֶת. הָיָה אָבִיו וְרַבּוֹ נוֹשְׂאִין מִשְׁאוֹי – מֵנִיחַ אֶת שְׁל רַבּוֹ, וְאַחֲר־כֵּן מֵנִיחַ אֶת שְׁל אָבִיו. הָיָה אָבִיו וְרַבּוֹ בְּבֵית הַשֹּׁבִי – פּוֹדֶה אֶת רַבּוֹ, וְאַחֲר־כֵּן פּוֹדֶה אֶת אָבִיו. וְאִם הָיָה אָבִיו חָכָם – פּוֹדֶה אֶת אָבִיו, וְאַחֲר־כֵּן פּוֹדֶה אֶת רַבּוֹ:

מַסֶּכֶת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק ג

א. הַמִּפְקִיד אֶצֶל חֲבֵירוֹ בְּהֶמָּה אוֹ כְּלִים, וְנִגְנְבוּ אוֹ שְׁאָבְדוּ; שְׁלָם וְלֹא רָצָה לְשַׁבֵּעַ, שֶׁהָרִי אָמְרוּ: שׁוֹמֵר חֲנָם נִשְׁבַּע וְיֹוצֵא; נִמְצָא הַגָּנֵב – מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל; טָבַח וּמָכַר – מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. לְמִי מְשַׁלֵּם? לְמִי שֶׁהִפְקִדוֹן אֶצְלוֹ. נִשְׁבַּע וְלֹא רָצָה לְשַׁלֵּם; נִמְצָא הַגָּנֵב – מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל. טָבַח וּמָכַר – מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. לְמִי מְשַׁלֵּם? לְבַעַל הַפְּקִדוֹן: ב. הַשׁוֹכֵר פָּרָה מִחֲבֵירוֹ וְהִשְׁאִילָהּ לְאַחֵר, וּמִתָּה פְּדִירָהּ – יִשְׁבַּע הַשׁוֹכֵר שְׁמִתָּה פְּדִירָהּ, וְהִשְׁוֹאֵל יִשְׁלֵם

יְלָמַד בָּהֶן בְּתַחֲלָה. וְלֹא יִקְרָא אַחֵר עִמּוֹ. מִצָּא כְּסוֹת – מְנַעֲרָה אַחַת לְשָׁלְשִׁים יוֹם, וְשׁוֹטְתָה לְצָרְפָּה, אֲבָל לֹא לְכַבּוּדוֹ. כָּלִי כֶּסֶף וְכָלִי נְחֹשֶׁת – מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן לְצָרְפָן, אֲבָל לֹא לְשַׁחֲקָן. כָּלִי זָהָב וְכָלִי זָכוּכִית – לֹא יִגַּע בָּהֶן עַד שֶׁיָּבֵא אֶלְיָהוּ. מִצָּא שֶׁק אוֹ קֶפֶה, וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין דֶּרֶכוֹ לְטַל – הָרִי זֶה לֹא יְטַל: ט. אֵיזוֹ הִיא אֲבִדָּה? מִצָּא חֲמוֹר אוֹ פָּרָה רוֹעִין בְּדֶרֶךְ – אֵין זֶה אֲבִדָּה. חֲמוֹר וְכָלִי הַפּוֹכִין, פָּרָה רָצָה בֵּין הַפְּרָמִים – הָרִי זֶה אֲבִדָּה. הַחֲזִירָה וּבִרְחָה, הַחֲזִירָה וּבִרְחָה, אֶפְלוֹ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים – חַיֵּב לְהַחֲזִירָה; שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כב, א): "הָשִׁב תְּשִׁיבָם". הָיָה בְּטַל מְסֻלָּע – לֹא יֵאמַר לוֹ: 'תֵּן לִי סֻלָּע', אֲלֵא נֹתֵן לוֹ שְׁכָרוֹ כְּפוּעַל בְּטַל. אִם יֵשׁ שָׁם בֵּית-דִּין – מִתְּנָה בְּפָנֵי בֵּית-דִּין. אִם אֵין שָׁם בֵּית-דִּין – בְּפָנֵי מִי יִתְּנָה? שְׁלֹ קוֹדֵם: י. מִצָּאָה בְּרֶפֶת – אֵינוֹ חַיֵּב בָּהּ. בְּרִשּׁוֹת-הָרָבִים – חַיֵּב בָּהּ. וְאִם הִיְתָה בֵּית הַקְּבֻרוֹת – לֹא יִטְמָא לָהּ. אִם אָמַר לוֹ אָבִיו: 'הִטְמָא', אוֹ שְׁאָמַר לוֹ: 'אֵל תַּחֲזִיר' – לֹא יִשְׁמַע לוֹ. פֶּרֶק וְטַעַן, פֶּרֶק וְטַעַן, אֶפְלוֹ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים – חַיֵּב; שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כג, ה): "עֲזֹב תַעֲזֹב". הֵלֶךְ וַיֵּשֶׁב לוֹ, וְאָמַר: 'הוֹאִיל וְעָלִיד מִצּוֹה, אִם רָצוֹנְךָ לְפָרֶק – פֶּרֶק!' – פָּטוּר; שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): "עִמּוֹ". אִם הָיָה זָקֵן אוֹ חוֹלָה – חַיֵּב. מִצּוֹה מִן הַתּוֹרָה לְפָרֶק, אֲבָל לֹא לְטַעַן. רַבִּי

אמר רבי יוחנן בן נורי: וכי מה אכפת להן לעכברים? והלא אוכלין בין מהרבה ובין מקמעה! אלא אינו מוציא לו חסרונות, אלא לכור אחד בלבד. רבי יהודה אומר: אם היתה מדה מרבה – אינו מוציא לו חסרונות, מפני שמותירות: ח. יוציא לו שתות ליין. רבי יהודה אומר: חמש. יוציא לו שלשת לגין שמן למאה, לג ומחצה שמרים, לג ומחצה בלע. אם היתה שמן מזקק – אינו מוציא לו שמרים. אם היו קנקנים ישנים – אינו מוציא לו בלע. רבי יהודה אומר: אף המוכר שמן מזקק לחברו כל ימות השנה – הרי זה מקבל עליו לג ומחצה שמרים למאה: ט. המפקיד חבית אצל חברו, ולא יחדו לה הבעלים מקום, וטלטלה ונשברה, אם מתוך ידו נשברה, לצרכו – חייב, לצרכה – פטור. אם משהניחה נשברה, בין לצרכו בין לצרכה – פטור. יחדו לה הבעלים מקום, וטלטלה ונשברה, בין מתוך ידו ובין משהניחה, לצרכו – חייב, לצרכה – פטור: י. המפקיד מעות אצל חברו, צררן והפשילן לאחריו, או שמסרן לבנו ולבתו הקטנים, ונעל בפניהם שלא כראוי – חייב, שלא שמר בדרך השומרים. ואם שמר בדרך השומרים – פטור: יא. המפקיד מעות אצל שלחני, אם צוררין – לא ישתמש בהם. לפיכך אם אבדו – אינו חייב באחריותן; מתרין – ישתמש בהן.

לשוכר. אמר רבי יוסי: פיצד הלה עושה סחורה בפרתו של חברו? ! אלא תחזור הפרה לבעלים: ג. אמר לשנים: 'גזלתי לאחד מכם מנה, ואיני יודע איזה מכם', או: 'אביו של אחד מכם הפקיד לי מנה, ואיני יודע איזה הוא' – נותן לזה מנה ולזה מנה, שהודה מפי עצמו: ד. שנים שהפקידו אצל אחד, זה מנה וזה מאתים, זה אומר: 'שלי מאתים', וזה אומר: 'שלי מאתים' – נותן לזה מנה ולזה מנה, והשאר יהא מנח, עד שיבוא אליהו. אמר רבי יוסי: אם-כן, מה הפסיד הרמאי? אלא הכל יהא מנח, עד שיבוא אליהו: ה. וכן שני כלים, אחד יפה מנה, ואחד יפה אלה זוז, זה אומר: 'יפה שלי', וזה אומר: 'יפה שלי' – נותן את הקטן לאחד מהן, ומתוך הגדול נותן דמי הקטן לשני, והשאר יהא מנח, עד שיבוא אליהו. אמר רבי יוסי: אם-כן מה הפסיד הרמאי? אלא הכל יהא מנח, עד שיבוא אליהו: ו. המפקיד פרות אצל חברו, אפלו הן אבודין – לא יגע בהן. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מוכרן בפני בית-דין, מפני שהוא כמשיב אבדה לבעלים: ז. המפקיד פרות אצל חברו – הרי זה יוציא לו חסרונות. לחטין ולארוז – תשעה חצאי קבין לכור. לשעורין ולדחן – תשעה קבין לכור. לפסמין ולזרע פשתן – שלש סאין לכור. הכל לפי המדה, הכל לפי הזמן.

מעות, ולא משך הימנו פרות - יכול לחזור בו. אבל אמרו: מי שפרע מאנשי דור המבול ומדור הפלגה, הוא עתיד להפרע ממנו שאינו עומד בדבורו. רבי שמעון אומר: כל שהפסך בידי ידו על העליונה: ג. האונאה ארבעה פסך מעשרים וארבעה פסך לסלע, שתות למקח. עד מתי מתר להחזיר? עד כדי שיראה לתגר או לקרובו. הורה רבי טרפון בלוד: האונאה שמונה פסך לסלע, שליש למקח; ושמונה תגרי לוד. אמר להם: 'כל היום מתר להחזיר'. אמרו לו: 'יניח לנו רבי טרפון במקומנו'; וחזרו לדברי חכמים: ד. אחד הלוקח ואחד המוכר - יש להן אונאה. פשם שאונאה להדיוט - כך אונאה לתגר. רבי יהודה אומר: אין אונאה לתגר. מי שהטל עליו - ידו על העליונה; רצה, אומר לו: 'תן לי מעותי', או: 'תן לי מה שאוניתיני': ה. כמה תהא הסלע חסרה ולא יהא בה אונאה? רבי מאיר אומר: ארבעה אפרין, אסר לדינר. רבי יהודה אומר: ארבעה פנדינות, פנדיון לדינר. רבי שמעון אומר: שמונה פנדינות, שני פנדינות לדינר: ו. עד מתי מתר להחזיר? בכרכים - עד כדי שיראה לשלחני, ובכפרים - עד ערבי שבתות. אם היה מכירה - אפלו לאחר שנים - עשר חדש מקבלה הימנו; ואין לו עליו אלא תרעמת, ונותנה למעשר שני ואינו

לפיכך אם אבדו - חייב באחריותן. אצל בעל-הבית, בין צוררין ובין מתרים - לא ישתמש בהן. לפיכך אם אבדו - אינו חייב באחריותן. החנוני כבעל-הבית; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: החנוני כשלחני: יב. השולח יד בפקדון - בית-שמאי אומרים: ילקה בחסר וביתר. ובית-הלל אומרים: כשעת הוצאה. רבי עקיבא אומר: כשעת התביעה. החושב לשלח יד בפקדון - בית-שמאי אומרים: חייב. ובית-הלל אומרים: אינו חייב עד שישלח בו יד, שנאמר: (שמות כב, ז): "אם לא שלח ידו במלאכת רעהו". כיצד? הטה את החבית ונטל הימנה רביעית, ונשברה - אינו משלם אלא רביעית; הגביהה, ונטל הימנה רביעית, ונשברה - משלם דמי כלה:

מסכת בבא מציעא פרק ד

ד. הזהב קונה את הפסך, והפסך אינו קונה את הזהב. הנחשת קונה את הפסך, והפסך אינו קונה את הנחשת. מעות הרעות קונות את היפות, והיפות אינן קונות את הרעות. אסימון קונה את המטבע, והמטבע אינו קונה את אסימון. מטלטלין קונים את המטבע, והמטבע אינו קונה את המטלטלין. זה הכלל: כל המטלטלין קונין זה את זה: ב. כיצד? משך הימנו פרות, ולא נתן לו מעות - אינו יכול לחזור בו; נתן לו

לִקְחָהּ. אִם הָיָה בְּעַל-תְּשׁוּבָה - לֹא יֵאמָר לוֹ: 'זָכוֹר מֵעַשְׂיָךְ הָרָאשׁוֹנִים'. אִם הוּא בֶּן גֵּרִים - לֹא יֵאמָר לוֹ: 'זָכוֹר מֵעַשְׂיָה אֲבוֹתֶיךָ', שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כב, כ): 'וְגֵר לֹא תוֹנֶה וְלֹא תִלְחָצֶנּוּ': יֵא. אֵין מְעַרְבִין פְּרוֹת בְּפְרוֹת, אֶפְלוּ חֲדָשִׁים בְּחֲדָשִׁים, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר חֲדָשִׁים בִּישָׁנִים. בְּאַמָּת, בֵּינן הִתִּירוּ לְעֶרֶב קָשָׁה בָרֶךְ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְשִׁיחוֹ. אֵין מְעַרְבִין שְׁמֵרֵי יֵין בֵּינן, אֲבָל נוֹתֵן לוֹ אֶת שְׁמֵרָיו. מִי שֶׁנִּתְעַרַּב מִיָּם בֵּינּוּ, לֹא יִמְכְּרוּ בַּחֲנוּת, אֲלֹא אִם-כֵּן הוֹדִיעּוּ. וְלֹא לִתְגָר אֶף-עַל-פִּי שֶׁהוֹדִיעּוּ, שְׁאִינוּ אֲלֹא לְרֵמוֹת בּוֹ. מְקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לְהִטִּיל מִיָּם בֵּינן - יִטִּילוּ: יב. הִתְגָּר נוֹטֵל מִחֲמֵשׁ גִּרְנוֹת וְנוֹתֵן לְתוֹךְ מְגוּרָה אֶחָת. מִחֲמֵשׁ גִּתּוֹת, וְנוֹתֵן לְתוֹךְ פֶּטֶס אֶחָד. וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִתְכַּוֵּן לְעֶרֶב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא יִחַלֵּק הַחֲנוּנִי קְלִיּוֹת וְאַגּוּזִין לְתִינּוּקוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְרַגֵּלֵן לְבוֹא אֲצִלוֹ; וְחֲכָמִים מִתִּירִין. וְלֹא יִפְחַת אֶת הַשֶּׁעַר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: זָכוֹר לְטוֹב. לֹא יִבֹּר אֶת הַגְּרִיסִין; דְּבָרֵי אָבָא שָׁאוּל. וְחֲכָמִים מִתִּירִין. וּמוֹדִים שֶׁלֹּא יִבֹּר מֵעַל-פִּי מְגוּרָה, שְׁאִינוּ אֲלֹא כְּגוֹנֵב אֶת הָעֵין. אֵין מְפָרְכְּסִין לֹא אֶת הָאָדָם, וְלֹא אֶת הַבְּהֵמָה, וְלֹא אֶת הַכֵּלִים:

מִסֵּכַת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק ה'

א. אֵיזְהוּ נֶשֶׁךְ וְאֵיזְהוּ תְּרִבִּית? אֵיזְהוּ נֶשֶׁךְ? הַמְּלוֹה סֵלַע בְּחֲמִשָּׁה דִּינָרִין,

חוֹשֵׁשׁ, שְׁאִינוּ אֲלֹא נֶפֶשׁ רָעָה: ז. הָאוֹנָא אַרְבַּע כֶּסֶף. וְהַטְעָנָה שְׁתֵּי כֶסֶף. וְהַהוּדָא שְׁוֵה פְּרוּטָה. חֲמֵשׁ פְּרוּטוֹת הֵן: הַהוּדָא שְׁוֵה פְּרוּטָה, וְהָאִשָּׁה מִתְקַדָּשֶׁת בְּשְׁוֵה פְּרוּטָה, וְהִנֵּהנָה בְּשְׁוֵה פְּרוּטָה מִן הַהֶקְדָּשׁ - מֵעַל, וְהַמוֹצֵא שְׁוֵה פְּרוּטָה - חַיֵּב לְהַכְרִיז, וְהַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵרוֹ שְׁוֵה פְּרוּטָה וְנִשְׁבַּע לוֹ - יוֹלִיכֶנּוּ אַחֲרָיו אֶפְלוּ לְמָדִי: ח. חֲמִשָּׁה חֲמִשִּׁין הֵן: הָאוֹכֵל תְּרוּמָה, וְתְרוּמַת-מַעֲשֵׂר, וְתְרוּמַת-מַעֲשֵׂר שֶׁל דָּמַי, וְהַחֲלָה, וְהַבְּכוּרִים - מוֹסִיף חֲמֵשׁ. וְהַפּוֹדָה נֹטַע רְבָעִי וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי שֶׁלוֹ - מוֹסִיף חֲמֵשׁ. הַפּוֹדָה אֶת הֶקְדָּשׁוֹ - מוֹסִיף חֲמֵשׁ. הִנֵּהנָה בְּשְׁוֵה פְּרוּטָה מִן הַהֶקְדָּשׁ - מוֹסִיף חֲמֵשׁ. וְהַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵרוֹ שְׁוֵה פְּרוּטָה, וְנִשְׁבַּע לוֹ - מוֹסִיף חֲמֵשׁ: ט. אֵלוּ דְּבָרִים שְׁאִין לָהֶם אוֹנָא: הָעֶבְדִּים, וְהַשְּׁטָרוֹת, וְהַקְּרָקְעוֹת, וְהַהֶקְדָּשׁוֹת - אֵין לָהֶן תְּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל, וְלֹא תְשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה, שׁוֹמֵר חֲנָם - אֵינוּ נִשְׁבַּע, וְנוֹשֵׂא שָׂכָר - אֵינוּ מְשַׁלֵּם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: קָדָשִׁים שֶׁהוּא חַיֵּב בְּאַחֲרֵיוֹתָן - יֵשׁ לָהֶן אוֹנָא; וְשְׁאִינוּ חַיֵּב בְּאַחֲרֵיוֹתָן - אֵין לָהֶן אוֹנָא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֶף הַמוֹכֵר סֶפֶר תּוֹרָה, בְּהֵמָה וּמְרָגְלִית - אֵין לָהֶם אוֹנָא. אָמְרוּ לוֹ: לֹא אָמְרוּ אֲלֹא אֶת אֵלוֹ: י. כָּשֶׁם שֶׁאוֹנָא בְּמִקָּח וּמִמְכָּר - כֵּךְ אוֹנָא בְּדְבָרִים. לֹא יֵאמָר לוֹ: 'בְּכֶמָה חֲפֵץ זֶה', וְהוּא אֵינוּ רוֹצֵה

עגלין וסיחין למחצה, ומגדלין אותן עד שיהיו משלשין. וחמור – עד שתהא טוענת: ה. שמין פרה וחמור, וכל דבר שהוא עושה ואוכל למחצה. מקום שנהגו לחלק את הולדות מיד – חולקין, מקום שנהגו לגדל – יגדלו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: שמין עגל עם אמו וסיח עם אמו. ומפריז על שדהו, ואינו חושש משום רבית: ו. אין מקבלין צאן-ברזל מישראל, מפני שהוא רבית. אבל מקבלין צאן-ברזל מן הנכרים, ולווין מהן, ומלוין אותן ברבית, וכן בגר תושב. מלוה ישראל מעותיו של נכרי מדעת הנכרי, אבל לא מדעת ישראל: ז. אין פוסקין על הפרות עד שייצא השער. יצא השער – פוסקין, ואף-על-פי שאין לזה, יש לזה. הנה הוא תחלה לקוצרים – פוסק עמו על הגדיש, ועל העביט של ענבים, ועל המעטן של זיתים, ועל הביצים של יוצר, ועל הסיד מששקעו בכבשן. ופוסק עמו על הזבל כל ימות השנה. רבי יוסי אומר: אין פוסקין על הזבל, אלא-אם-כן היתה לו זבל באשפה; וחכמים מתירין. ופוסק עמו כשער הגבוה. רבי יהודה אומר: אף-על-פי שלא פסק עמו כשער הגבוה, יכול לומר: 'תן לי כזה', או 'תן לי מעותי': ח. מלוה אדם את אריסיו חטין בחטין, לזרע, אבל לא לאכל. שהיה רבן גמליאל מלוה את אריסיו חטין בחטין

סאתים חטין בשלש, מפני שהוא נושך. ואיזהו תרבית? המרבה בפרות, כיצד? לקח הימנו חטין בדינר זהב הכור, וכן השער, עמדו חטין בשלשים דינרין, אמר לו: 'תן לי חטי, שאני רוצה למכרן ולקח בהן יין'. אמר לו: 'הרי חטיף עשויות עלי בשלשים, והרי לך אצלי בהן יין', ויין אין לו: ב. המלוה את חברו – לא ידור בחצרו חנם, ולא ישכר ממנו בפחות, מפני שהוא רבית. מרבין על השכר, ואין מרבין על המכר. כיצד? השכיר לו את חצרו, ואמר לו: 'אם מעכשיו אתה נותן לי, הרי הוא לך בעשר סלעים לשנה, ואם של חדש בחדש, בסלע לחדש' – מתר. מכר לו את שדהו, ואמר לו: 'אם מעכשיו אתה נותן לי, הרי היא שלך באלף זוז, אם לגרן, בשנים עשר מנה' – אסור: ג. מכר לו את השדה, ונתן לו מקצת דמים, ואמר לו: 'אימתי שתירצה, הבא מעות וטל את שלך' – אסור. הלוחו על שדהו, ואמר לו: 'אם אי אתה נותן לי מכאן ועד שלש שנים, הרי היא שלי' – הרי היא שלו. וכך היה ביתוס בן זונין עושה על-פי חכמים: ד. אין מושיבין חנוני למחצית שכר, ולא יתן מעות לקח בהן פרות למחצית שכר, אלא-אם-כן נותן לו שכרו כפועל. אין מושיבין תרנגולין למחצה, ואין שמין עגלין וסיחין למחצה, אלא-אם-כן נותן לו שכר עמלו ומזונו. אבל מקבלין

תהיה לו כְּנִשָּׁה" (שְׁמוֹת כב, כד),
וּמִשּׁוּם "לֹא תִשְׁיָמוּן עָלָיו נָשִׁךְ" (שָׁם),
וּמִשּׁוּם "וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשָׁל
וַיֵּרֶאֶת מֵאֲלֹהֶיךָ אֲנִי ה'" (וַיִּקְרָא יט,
יד):

מִסֻּכַּת בָּבָא מְצִיעָא פֶּרֶק ו

א. הַשּׁוֹכֵר אֶת הָאֲמִנִין, וְהִטְעוּ זֶה אֶת זֶה
– אֵין לָהֶם זֶה עַל זֶה, אֶלֶּא תִרְעַמַּת. שְׂכָר
אֶת הַחֲמֹר וְאֶת הַקֶּדֶר לְהַבִּיא פְּרִיפְרִין
וְחִלְיִים לִפְלָה אוֹ לְמֵת, וּפּוֹעֲלִין
לְהַעֲלוֹת פִּשְׁתָּנוֹ מִן הַמִּשְׁרָה, וְכָל דָּבָר
שְׂאָבָד, וְחִזְרוּ בָּהֶן, מְקוֹם שְׂאִין שָׁם
אָדָם – שׁוֹכֵר עֲלֵיהֶן אוֹ מִטְעֵן: ב.
הַשּׁוֹכֵר אֶת הָאֲמִנִין, וְחִזְרוּ בָּהֶן – יָדוֹן עַל
הַתַּחְתּוֹנָה. אִם בַּעַל־הַבֵּית חוֹזֵר בּוֹ – יָדוֹ
עַל הַתַּחְתּוֹנָה. כָּל הַמִּשְׁנָה – יָדוֹ עַל
הַתַּחְתּוֹנָה. וְכָל הַחוֹזֵר בּוֹ – יָדוֹ עַל
הַתַּחְתּוֹנָה: ג. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַחֲמֹר
לְהוֹלִיכָה בָּהֶר, וְהוֹלִיכָה בִּבְקָעָה,
בִּבְקָעָה וְהוֹלִיכָה בָּהֶר, אֶפְלוּ זֹו עֶשֶׂר
מִילִין וְזֹו עֶשֶׂר מִילִין, וּמֵתָה – חֵיב.
הַשּׁוֹכֵר אֶת הַחֲמֹר וְהַבְּרִיקָה, אוֹ
שֶׁנַּעֲשִׂית אֲנָגְרִיא – אוֹמֵר לוֹ: 'הֲרִי שֶׁלֶךְ
לְפָנֶיךָ'. מֵתָה אוֹ נִשְׁבְּרָה – חֵיב לְהַעֲמִיד
לוֹ חֲמֹר. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַחֲמֹר לְהוֹלִיכָה
בָּהֶר וְהוֹלִיכָה בִּבְקָעָה, אִם הִחֲלִיקָה –
פָּטוֹר, וְאִם הוֹחֲמָה – חֵיב. לְהוֹלִיכָה
בִּבְקָעָה וְהוֹלִיכָה בָּהֶר, אִם הִחֲלִיקָה –
חֵיב, וְאִם הוֹחֲמָה – פָּטוֹר. אִם מִחֲמַת
הַמַּעֲלָה – חֵיב: ד. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפָּרָה

לְזָרַע; בִּיקָר וְהוֹזְלוּ, אוֹ בְּזוֹל וְהוֹקְרוּ –
נוֹטֵל מֵהֶן כְּשֶׁעַר הַזּוֹל, וְלֹא מִפְּנֵי
שְׁהִלְכָה כֶּן, אֶלֶּא שְׂרָצָה לְהַחֲמִיר עַל
עַצְמוֹ: ט. לֹא יֹאמֵר אָדָם לְחַבְרוֹ:
'הֲלוֹינִי כּוֹר חֲטִין וְאֲנִי אֶתֵּן לָךְ לַגֶּרֶן'.
אָבֵל אוֹמֵר לוֹ: 'הֲלוֹינִי עַד שְׂיָבוֹא בְּנִי',
אוֹ 'עַד שְׂאֲמָצָא מִפֶּתַח'. וְהִלֵּל אוֹסֵר.
וְכֵן הָיָה הִלֵּל אוֹמֵר: לֹא תִלְוֶה אִשָּׁה
כֶּפֶר לְחִבְרָתָהּ, עַד שֶׁתַּעֲשֶׂנוּ דָּמִים,
שְׂמָא יוֹקִירוּ חֲטִים, וְנִמְצְאוּ בָּאוֹת לְיָדֵי
רַבִּית: י. אוֹמֵר אָדָם לְחַבְרוֹ: 'נִכְשׁ עָמִי
וְאֲנִכְשׁ עָמְךָ', 'עֲדֵר עָמִי וְאֶעֱדֵר עָמְךָ',
וְלֹא יֹאמֵר לוֹ: 'נִכְשׁ עָמִי וְאֶעֱדֵר עָמְךָ',
'עֲדֵר עָמִי וְאֲנִכְשׁ עָמְךָ'. כָּל יָמֵי גָרִיד –
אֶחָד. כָּל יָמֵי רַבִּיעָה – אֶחָד. לֹא יֹאמֵר
לוֹ: 'חֲרַשׁ עָמִי בַּגָּרִיד וְאֲנִי אֶחְרַשׁ עָמְךָ
בְּרַבִּיעָה'. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: יֵשׁ רַבִּית
מִקֶּדֶמֶת וַיֵּשׁ רַבִּית מְאַחֶרֶת. כִּיצַד? נָתַן
עֵינָיו לְלוֹוֹת הַיָּמָנוֹ, וְהָיָה מְשַׁלַּח לוֹ
וְאוֹמֵר: 'בְּשִׁבִיל שְׁתִּלוֹנִי'; זֹו הִיא רַבִּית
מִקֶּדֶמֶת. לָוֶה הַיָּמָנוֹ וְהַחֲזִיר לוֹ אֶת
מַעוֹתָיו, וְהָיָה מְשַׁלַּח לוֹ וְאוֹמֵר: 'בְּשִׁבִיל
מַעוֹתֶיךָ שֶׁהָיוּ בְּטִלוֹת אֶצְלִי'; זֹו הִיא
רַבִּית מְאַחֶרֶת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: יֵשׁ
רַבִּית דְּבָרִים, לֹא יֹאמֵר לוֹ: 'דַּע כִּי בָא
אִישׁ פְּלוֹנִי מִמְּקוֹם פְּלוֹנִי': יא. וְאֵלוֹ
עוֹבְרִין בְּלֹא תַעֲשֶׂה: הַמְּלוֹה, וְהַלְוֶה,
וְהַעֲרֵב, וְהַעֲדִים. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵף
הַסּוֹפֵר. עוֹבְרִים מִשּׁוּם "לֹא תִתֵּן"
(וַיִּקְרָא כה, לז), וּמִשּׁוּם "בֵּל תִּקַּח
מֵאֲתוֹ" (שָׁם שָׁם, לו), וּמִשּׁוּם "לֹא

א. השוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִים, וְאָמַר לָהֶם לְהַשְׁכִּים וּלְהַעְרִיב, מְקוֹם שֶׁנִּהְגָּה שְׁלֹא לְהַשְׁכִּים וּשְׁלֹא לְהַעְרִיב - אֵינוֹ רֹשָׁאִי לְכוּפֵן. מְקוֹם שֶׁנִּהְגָּה לְזוֹן - יְזוֹן, לְסַפֵּק בְּמַתִּיקָה - יִסְפֵּק. הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה. מַעֲשֵׂה בְּרָבִי יוֹחָנָן בֶּן מַתִּיָּא, שֶׁאָמַר לְבָנָיו: 'צֵא שֹׁכֵר לָנוּ פּוֹעֲלִים'. הֵלֵךְ וּפָסַק לָהֶם מְזוֹנוֹת. וּכְשָׁבָא אֶצֶל אָבִיו, אָמַר לוֹ: 'בְּנִי, אֲפֹלוּ אִם אֶתָּה עוֹשֶׂה לָהֶם כְּסֻעַדַת שְׁלֵמָה בְּשַׁעֲתוֹ, לֹא יֵצְאָתָּ יָדֶי חוּבַתָּךְ עִמָּהֶן, שֶׁהֵן בְּנֵי אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב. אֲלֹא, עַד שֶׁלֹּא יִתְחִילוּ בְּמִלְאכָה, צֵא וְאָמַר לָהֶם: 'עַל מִנַּת שְׂאִין לָכֶם עָלִי, אֲלֹא פֶת וְקִטְנִית בְּלֶבֶד''. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לֹא הָיָה צָרִיךְ לוֹמַר - הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה: ב. וְאֵלוּ אוֹכְלִין מִן הַתּוֹרָה: הָעוֹשֶׂה בְּמַחְבֵּר לְקֶרְקַע, בְּשַׁעֲתָה גָּמַר מְלָאכָה, וּבִתְלוּשׁ מִן הַקֶּרְקַע, עַד שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלָאכָתוֹ, וּבִדְבַר שֶׁגְּדוּלוֹ מִן הָאָרֶץ. וְאֵלוּ שְׂאִין אוֹכְלִין: הָעוֹשֶׂה בְּמַחְבֵּר לְקֶרְקַע, בְּשַׁעֲתָה שְׂאִין גָּמַר מְלָאכָה, וּבִתְלוּשׁ מִן הַקֶּרְקַע, מֵאַחֵר שֶׁנִּגְמְרָה מְלָאכָתוֹ, וּבִדְבַר שְׂאִין גְּדוּלוֹ מִן הָאָרֶץ: ג. הָיָה עוֹשֶׂה בִּידָיו אֲבָל לֹא בְּרִגְלָיו, בְּרִגְלָיו אֲבָל לֹא בִּידָיו, אֲפֹלוּ בְּכִתְפוֹ - הָרִי זֶה אוֹכֵל. רַבִּי יוֹסִי בַר יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בִּידָיו וּבְרִגְלָיו: ד. הָיָה עוֹשֶׂה בִּתְאֵנִים - לֹא יֹאכֵל בְּעֵנָבִים; בְּעֵנָבִים - לֹא יֹאכֵל בִּתְאֵנִים. אֲבָל מוֹנֵעַ אֶת עַצְמוֹ, עַד

לְחַרְשׁ בָּהֶר, וְחַרְשׁ בְּבִקְעָה, אִם נִשְׁבֵּר הַקִּנְקֵן - פָּטוּר. בְּבִקְעָה, וְחַרְשׁ בָּהֶר, אִם נִשְׁבֵּר הַקִּנְקֵן - חַיֵּב. לְדוֹשׁ בְּקִטְנִית, וְדֹשׁ בְּתַבּוּאָה - פָּטוּר, לְדוֹשׁ בְּתַבּוּאָה, וְדֹשׁ בְּקִטְנִית - חַיֵּב, מִפְּנֵי שֶׁהַקִּטְנִית מַחְלֶקֶת: ה. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לְהַבִּיאַ עֲלֶיהָ חֲטִים, וְהַבִּיא עֲלֶיהָ שְׁעוּרִים - חַיֵּב. תַּבּוּאָה וְהַבִּיא עֲלֶיהָ תֵּבֶן - חַיֵּב, מִפְּנֵי שֶׁהִנְפִּיחַ קָשָׁה לַמִּשְׁאֵוִי. לְהַבִּיא לְתֵת חֲטִים, וְהַבִּיא לְתֵת שְׁעוּרִים - פָּטוּר. וְאִם הוֹסִיף עַל מִשְׁאוֹ - חַיֵּב. וְכַמָּה יוֹסִיף עַל מִשְׁאוֹ וַיְהִי חַיֵּב? סוּמְכוֹס אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר: סָאָה לְגַמֵּל, שְׁלֹשָׁה קָבִין לַחֲמוֹר: ו. כָּל הָאֲמִנִין שׁוֹמְרֵי שְׁכָר הֵן. וְכָלֵן שֶׁאָמְרוּ: 'טַל אֶת שְׁלֹךְ וְהִבֵּא מַעוֹת' - שׁוֹמֵר חֲנָם. 'שֹׁמֵר לִי, וְאֲשֹׁמֵר לָךְ' - שׁוֹמֵר שְׁכָר. 'שֹׁמֵר לִי', וְאָמַר לוֹ: 'הִנֵּחַ לְפָנַי' - שׁוֹמֵר חֲנָם: ז. הִלּוּהוּ עַל הַמִּשְׁכּוֹן - שׁוֹמֵר שְׁכָר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הִלּוּהוּ מַעוֹת - שׁוֹמֵר חֲנָם. הִלּוּהוּ פְּרוֹת - שׁוֹמֵר שְׁכָר. אָבָא שְׁאוּל אוֹמֵר: מִתֵּר אָדָם לְהַשְׁכִּיר מִשְׁכוֹנוֹ שֶׁל עָנִי, לְהִיּוֹת פּוֹסֵק עָלָיו וְהוֹלֵךְ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמִשְׁכֵּב אֲבִדָּה: ח. הַמַּעֲבִיר חֲבִית מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, וּשְׁבָרָהּ, בֵּין שׁוֹמֵר חֲנָם, בֵּין שׁוֹמֵר שְׁכָר - יִשְׁבַּע. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: זֶה וְזֶה יִשְׁבַּע, וְתָמָּה אֲנִי אִם יְכוּלִין זֶה וְזֶה לִשְׁבַּע:

מִסֻּכַת בָּבָא מְצִיעָא פָּרָק ז

זאבים - אַנס. רבי יהודה אומר: בשעת משלחת זאבים - אף זאב אחד אַנס. שני כלבים - אינו אַנס. ידוע הבבלי אומר, משום רבי מאיר: מרוח אחת - אינו אַנס, משתי רוחות - אַנס. הלסטים - הרי זה אַנס. הארי והדב והנמר והברדלס והנחש - הרי זה אַנס. אימתי? בזמן שבאו מאליהן, אבל אם הוליקן למקום גדודי חיה ולסטים - אינו אַנס: י. מתה בדרך - הרי זה אַנס. סגפה ומתה - אינו אַנס. עלתה לראשי צוקין ונפלה ומתה - הרי זה אַנס. העלה לראשי צוקין ונפלה ומתה - אינו אַנס. מתנה שומר חנם להיות פטור משבועה, והשואל להיות פטור מלשלים, נושא שכר והשוכר להיות פטורין משבועה ומלשלים: יא. כל המתנה על מה שכתוב בתורה - תנאו בטל. וכל תנאי שיש מעשה בתחלתו - תנאו בטל. וכל שאפשר לו לקימו בסופו, והתנה עליו מתחלתו - תנאו קיים:

מסכת בבא מציעא פרק ח

א. השואל את הפרה, ושאל בעליה עמה, או שכר בעליה עמה, שאל הבעלים או שכרן, ולאחר-כך שאל את הפרה, ומתה - פטור, שנאמר (שמות כב, יד): "אם בעליו עמו לא ישלם". אבל שאל את הפרה, ואחר-כך שאל את הבעלים, או שכרן, ומתה - חייב,

שמגיע למקום היפות, ואוכל. וכלן לא אמרו אלא בשעת מלאכה, אבל משום השב אבדה לבעלים אמרו: פועלים אוכלין בהליכתן מאמן לאמן, ובחזירתן מן הגת, ובחמור כשהיא פורקת: ה. אוכל פועל קישות אפלו בדינר, וכותבת אפלו בדינר. רבי אלעזר בן חסמא אומר: לא יאכל פועל יתר על שכרו; וחכמים מתירין, אבל מלמדין את האדם, שלא יהא רעבתן, ויהא סותם את הפתח בפניו: ו. קוצץ אדם על-ידי עצמו, על-ידי בנו ובתו הגדולים, על-ידי עבדו ושפחתו הגדולים, על-ידי אשתו, מפני שיש בהן דעת. אבל אינו קוצץ על-ידי בנו ובתו הקטנים, ולא על-ידי עבדו ושפחתו הקטנים, ולא על-ידי בהמתו, מפני שאין בהן דעת: ז. השוכר את הפועלים לעשות בנטע רבעי שלו - הרי אלו לא יאכלו. אם לא הודיען - פודה ומאכילן. נתפרסו עגוליו, נתפתחו חביותיו - הרי אלו לא יאכלו. אם לא הודיען - מעשר ומאכילן: ח. שומרי פרות אוכלין מהלכות מדינה, אבל לא מן התורה. ארבעה שומרין הן: שומר חנם, והשואל, נושא שכר, והשוכר. שומר חנם, נשבע על הכל, והשואל, משלים את הכל, ונושא שכר והשוכר נשבעים על השבועה ועל השבועה ועל המתה, ומשלמין את האבדה ואת הגנבה: ט. זאב אחד - אינו אַנס, שני

וְאַחַת קִטְנָה, הַלּוֹקָח אוֹמֵר: 'גְּדוּלָּה לְקַחְתִּי', וְהִלָּה אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ' – זָכָה בַּגְּדוּל. הַמוֹכֵר אוֹמֵר: 'קִטָּן מִכְרַתִּי', וְהִלָּה אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ' – אֵין לוֹ אֵלָּא קִטָּן. זֶה אוֹמֵר: 'גְּדוּל', וְזֶה אוֹמֵר: 'קִטָּן' – יִשְׁבַּע הַמוֹכֵר שֶׁהַקִּטָּן מָכַר. זֶה אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ', וְזֶה אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ' – יִחְלְקוּ: ה. הַמוֹכֵר זִיתָיו לְעֻצִּים, וַעֲשׂוּ פָחוֹת מִרְבִּיעִית לִסְאָה – הָרִי אֵלּוּ שֶׁל בַּעַל הַזִּיתִים. עָשׂוּ רְבִיעִית לִסְאָה, זֶה אוֹמֵר: 'זִיתִי גְּדוּלוֹ', וְזֶה אוֹמֵר: 'אַרְצִי גְּדוּלָּה' – יִחְלְקוּ. שֹׁטֵף נָהָר זִיתָיו, וְנִתְּנָם לְתוֹךְ שְׂדֵה חֲבֵרוֹ, זֶה אוֹמֵר: 'זִיתִי גְּדוּלוֹ', וְזֶה אוֹמֵר: 'אַרְצִי גְּדוּלָּה' – יִחְלְקוּ: ו. הַמְּשַׁפֵּיר בֵּית לַחֲבֵרוֹ בִּימֹת הַגְּשָׁמִים – אֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיאוֹ מִן הַחֵג וְעַד הַפֶּסַח; בִּימֹת הַחֲמָה – שְׁלֹשִׁים יוֹם. וּבְכַרְפִּים, אֶחָד יְמֹת הַחֲמָה וְאֶחָד יְמֹת הַגְּשָׁמִים – שְׁנַיִם-עָשָׂר חֹדֶשׁ. וּבְחֲנִיּוֹת, אֶחָד עִירוֹת וְאֶחָד כְּרָכִים – שְׁנַיִם-עָשָׂר חֹדֶשׁ. רֶבֶן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: חֲנוּת שֶׁל נַחְתוּמִים וְשֶׁל צִבְעִים – שְׁלֹשׁ שָׁנִים: ז. הַמְּשַׁפֵּיר בֵּית לַחֲבֵרוֹ: הַמְּשַׁפֵּיר חַיֵּב בַּדִּלָּת, בַּנֶּגֶר, וּבַמִּנְעוּל, וּבְכָל דָּבָר שֶׁמַּעֲשֶׂה אִמָּן. אֲבָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מַעֲשֶׂה אִמָּן – הַשּׁוֹכֵר עוֹשֶׂהוּ. הַזֶּכֶל – שֶׁל בַּעַל-הַבֵּית, וְאֵין לַשּׁוֹכֵר, אֵלָּא הַיּוֹצֵא מִן הַתַּנּוּר וּמִן הַכִּירִים בְּלֶבֶד: ח. הַמְּשַׁפֵּיר בֵּית לַחֲבֵרוֹ לְשָׁנָה, נִתְּעַבְּרָה הַשָּׁנָה – נִתְּעַבְּרָה לַשּׁוֹכֵר. הַשּׁוֹכֵר לוֹ לְחֹדָשִׁים: נִתְּעַבְּרָה

שְׁנַאֲמַר (שָׁם שָׁם, יג): "בְּעָלָיו אֵין-עָמוּ שְׁלֹם יִשְׁלָם": ב. הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה: שְׁאֵלָה חֲצִי הַיּוֹם, וְשִׁכְרָה חֲצִי הַיּוֹם, שְׁאֵלָה הַיּוֹם, וְשִׁכְרָה לְמָחָר, שֹׁכֵר אַחַת, וְשָׂאֵל אַחַת, וּמָתָה, הַמְּשַׁאֵיל אוֹמֵר: 'שְׁאֵוְלָה מָתָה', 'בְּיוֹם שֶׁהִיתָה שְׁאֵוְלָה מָתָה', 'בְּשַׁעַה שֶׁהִיתָה שְׁאֵוְלָה מָתָה', וְהִלָּה אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ' – חַיֵּב. הַשּׁוֹכֵר אוֹמֵר: 'שִׁכּוּרָה מָתָה', 'בְּיוֹם שֶׁהִיתָה שִׁכּוּרָה מָתָה', 'בְּשַׁעַה שֶׁהִיתָה שִׁכּוּרָה מָתָה', וְהִלָּה אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ' – פָּטוּר. זֶה אוֹמֵר: 'שְׁאֵוְלָה', וְזֶה אוֹמֵר: 'שִׁכּוּרָה' – יִשְׁבַּע הַשּׁוֹכֵר שֶׁשִׁכּוּרָה מָתָה. זֶה אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ', וְזֶה אוֹמֵר: 'אֵינִי יוֹדֵעַ' – יִחְלְקוּ: ג. הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה, וְשִׁלְחָה לוֹ בְּיַד בָּנוּ, בְּיַד עַבְדּוֹ, בְּיַד שְׁלוּחוֹ, אוֹ בְּיַד בָּנוּ, בְּיַד עַבְדּוֹ, בְּיַד שְׁלוּחוֹ שֶׁל שּׁוֹאֵל, וּמָתָה – פָּטוּר. אָמַר לוֹ הַשּׁוֹאֵל: 'שִׁלְחָה לִּי בְּיַד בְּנִי', 'בְּיַד עַבְדִּי', 'בְּיַד שְׁלוּחִי', אוֹ 'בְּיַד בִּנְיָ', 'בְּיַד עַבְדִּי', 'בְּיַד שְׁלוּחִי', אוֹ שְׁאֲמַר לוֹ הַמְּשַׁאֵיל: 'הֲרִינִי מִשִּׁלְחָה לָךְ בְּיַד בְּנִי', 'בְּיַד עַבְדִּי', 'בְּיַד שְׁלוּחִי', אוֹ: 'בְּיַד בִּנְיָ', 'בְּיַד עַבְדִּי', 'בְּיַד שְׁלוּחִי', אוֹ: 'בְּיַד בִּנְיָ', 'בְּיַד עַבְדִּי', 'בְּיַד שְׁלוּחִי', וְשִׁלְחָה וּמָתָה – חַיֵּב. וְכֵן בְּשַׁעַה שֶׁמַּחֲזִירָה: ד. הַמַּחֲלִיף פָּרָה בַּחֲמוֹר וְיִלְדָּה, וְכֵן הַמוֹכֵר שֶׁפָּחַתוֹ וְיִלְדָּה, זֶה אוֹמֵר: 'עַד שֶׁלֹּא מִכְרַתִּי', וְזֶה אוֹמֵר: 'מִשִּׁלְקַחְתִּי' – יִחְלְקוּ. הָיוּ לוֹ שְׁנֵי עַבְדִּים, אֶחָד גְּדוּל וְאֶחָד קִטָּן, וְכֵן שְׁתֵּי שְׂדוֹת, אַחַת גְּדוּלָּה

השנה - נתעברה למשכיר. מעשה
בצפורי, באחד ששכר מרחץ מחברו
בשנים-עשר זהב לשנה, מדינר זהב
לחדש, ובא מעשה לפני רבן שמעון בן
גמליאל ולפני רבי יוסי, ואמרו: יחלקו
את חדש העבור: ט. המשכיר בית
לחברו, ונפל - חייב להעמיד לו בית.
היה קטן - לא יעשנו גדול; גדול - לא
יעשנו קטן; אחד - לא יעשנו שנים;
שנים - לא יעשנו אחד; לא יפחת
מהחלונות, ולא יוסיף עליהן, אלא
מדעת שניהם:

[יתרו עח:]

(יום ראשון; שמות רפז-רפח)

תליין ביה.

ואיהו רזא דאיש תם, מאריה
דביתא, איש האלהים. תם: דתמן
סיומא וקשרא דתפילין (בראשית כה, כז)
ויעקב איש תם הוה. ובדיוקניה,
קיימא רזא דחשמל פנימאה עלאה
טמיר וגניז. וכל נהורין סתימין
עלאין נקיט איהו, ונפקי מניה,
וכלהו משריין נקטי אנון מפתחן
דההוא נהורא דנפיק מגו חשמל.

וההוא נהורא, כליל בתרין נהורין,
ואנון חד. נהורא קדמאה, איהו
נהורא חורא, דלא שלטא ביה
עינא, ודא איהו נהורא דגניז
לצדיקיא. כמה דאת אמר (תהלים צז,
יא): אור זרע לצדיק וגו'. נהורא
תניינא, איהו נהורא מנצא
מלהטא, כגון סומק. ואתכלילו
תרין נהורין כחד, והווי חד.

והאי אוריא"ל רב ממנא, וכל אנון
משיריין, נטלי ההוא נהורא, ובגין
דכליל בתרין, אקרי תאומים.
ועל דא שלטא ביה ההוא מזלא

דאקרי ברזא דיליה תאומים, וביה
אתיהיבת אורייתא. ומכאן
אתמשכאן דרגין לתתא, עד
דסלקין בשמהן לאנהרא עלמא.

כל שאר מזלי, לית לון פה ולשון,
והאי אית ליה פה ולשון כלילן
כחדא. ועל דא באורייתא (יהושע א,
ח): והגית בו יומם ולילה כתיב.
יומם, לקבל לשון. לילה, לקבל
פה. וכלא כליל כחדא, ובכלא
סליק תאומים.

תומים כתיב, ועל רזא דא כתיב
תומים, (בראשית כה, כד) והנה תומם
בבטנה. אי תימא דבגין תרווייהו
קאמר, לאו הכי, דהא עשו לא
סליק ברזא דא. אלא בגין יעקב
קאמר, ושבתא דא דהוה במעאה
דההיא צדקת קא משבח קרא.
ובגין דהוה תמן ההוא רשע,
אסתלק מתמן אלה.

וכלא רזא חדא. יעקב נטיל ברזא
דיליה, תרין ירחין ניס"ן ואי"ר,
ואתכליל איהו ברזא דסיון, דאיהו
תאומים. עשו, נטיל ברזא דיליה,
תרין ירחין תמו"ז א"ב, ואיהו לא
אשתכח ואתאביד, דהא אלו"ל

בְּהָהוּא זְמַנָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְמֹשֶׁה, הִשְׁתָּא אָנָּא בְּעִי
לְמִיָּהֵב אוֹרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל, מְשִׁיךְ
לְהוּ בְּרַחֲמֵימוֹתָא דְּאַבְהֶן,
בְּרַחֲמֵימוֹתָא דְּרַחֲמֵימָנָא לְהוּ, וּבְאַתּוּן
דְּעִבְדִּית לְהוּ. וְאַתּוּ הָוִי לִי שְׁלוּחָא,
וְאַתִּיב מְלִין אֵלִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כֶּךָ אָמַר קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְמֹשֶׁה, בְּמִלָּה דָּא הָוִי לִי
שְׁלִיחָא מְהֵימָנָא, לְאַמְשָׁכָא יִשְׂרָאֵל
אַבְתְּרָאִי.

וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים וַיִּקְרָא
אֵלָיו יי מִן הָהָר וַגּוֹ' (שְׁמוֹת יט, ג).
וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים, לְאַתְרָא
דְּפִרִישָׁן גְּדַפּוּי דְּשְׁכִינְתָּא, כְּמָה
דְּאַתּוּ אָמַר (תְּהִלִּים יח, י): וַיֵּט שָׁמַיִם
וַיֵּרֶד וַגּוֹ'.

תָּאנָּא אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל זְמַנָּא
דְּגִלּוּפֵי מַלְכָּא עֲלָאָה מִתִּישְׁרֹן
בְּאַתְרֵיהּ, עַלְמִין כְּלָהוּ בְּחִידוּ,
וְכָל עוֹבְדִין מִתִּישְׁרֹן בְּקִיּוּמֵיהּ.
כְּמָה דְּאַתּוּ אָמַר (שְׁמוֹת לה, י): אֵת
מַעֲשֶׂה יי כִּי נֹרָא הוּא. מַאי כִּי
נֹרָא הוּא. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
שְׁלִימוּ דְּכָלָא, כְּמָה דְּאַתּוּ אָמַר (דְּבָרִים
י, י): הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא.

מַאי

לָאוּ דִּילִיָּהּ הוּא, וְאַפִּילוּ א"ב, ט'
יוֹם אָנוּן דִּילִיָּהּ וְלֹא יִתִּיר,
וְאַתְּאֲבִיד וְלֹא אֲשַׁתְּכַח, וְלָאוּ אִיהוּ
בְּרָזָא דְּתַאוּמִים, אֶלָּא אֲתַפְרֹשׁ
לְחוּדִיָּהּ, וְסָטָא לְסָטָרָא אַחְרָא
בְּאַפִּיסָה וּשְׁמָמוּ, כְּמָה דְּאַתּוּ אָמַר
(תְּהִלִּים ט, ז): הָאוֹיֵב תָּמוּ חַרְבוֹת
לְנֶצַח.

וּבְגִין דִּיעֲקֹב אִיהוּ תַּאוּמִים,
אַתִּיָּהִיבַת אוֹרֵייתָא לְבָנוּי בְּחֻדְשׁ
תַּאוּמִים, וְאוֹרֵייתָא בְּרָזָא
דְּתַאוּמִים: תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְתּוֹרָה
שְׁבַעֲל פֹּה. בְּחֻדְשׁ תְּלִיתָאִי, לְעַם
תְּלִיתָאִי, בְּדֶרְגִין תְּלִיתָאִין, תּוֹרָה
תְּלִיתָאִי: תּוֹרָה, נְבִיאִים, וּכְתוּבִים.
וְכָלָא חַד.

בְּחֻדְשׁ הַשְּׁלִישִׁי וַגּוֹ'. פְּרָשְׁתָּא דָּא
בְּהָאִי קָרָא אוּקְמוּהָ לִיָּה לְעִילָא.
תָּאנִי רַבִּי חֲזִיא, בְּהָהוּא זְמַנָּא
דְּמָטוּ יִשְׂרָאֵל לְטוֹרָא דְּסִינִי, כְּנִישׁ
לְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזִרְעֵיין
דִּישְׂרָאֵל, וְאַשְׁגַּח לִיָּה בְּכָלָהוּ, וְלֹא
אַשְׁכַּח בְּכָלָהוּ זִרְעָא דִּישְׂרָאֵל
פְּסָלוּ, אֶלָּא כְּלָהוּ זִרְעָא קַדִּישָׁא,
כְּלָהוּ בְּנֵי קָשׁוּט.

[יתרו עט.]

(יום שני; שמות רפט-רצ)

וְהַנּוֹרָא, דָּא יַעֲקֹב. וְכַתִּיב (בְּרֵאשִׁית כה, כז): וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, כְּתִרְגּוּמוֹ, גִּבֹּר שְׁלִים, שְׁלִים בְּכָלָא. כֹּךְ כָּל עֹבְדֵין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִימִין בְּשְׁלִימוֹ, בְּקִיּוּמָא שְׁלִים.

תַּנִּיא, רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, יוֹמָא חַד הָוָה קְאִימָנָא קָמִיה דְּרַבִּי יְהוּדָה סָבָא, שְׁאִילָנָא לִיה, מַאי דְּכַתִּיב (בְּרֵאשִׁית כח,) : וַיֵּירָא וַיֹּאמֶר מַה נּוֹרָא וְגו'. מַאי קָא חָמָא, דְּקָאֵמֵר דְּאִיהוּ נּוֹרָא, אָמֵר לִי, חָמָא שְׁלִימוֹ דְּמַהִימָנוּתָא קְדִישָׁא, דְּהוּא שְׁכִיחַ בְּהָהוּא אַתָּר כְּגִוּוֹנָא דְלַעִילָא, וּבְכָל אַתָּר דְּהוּי שְׁלִימוּתָא שְׁכִיחַ, אֶקְרִי נּוֹרָא.

אֲמִינָא לִיה, אִי הָכִי, אֲמַאי תְּרַגּוּמוֹ דְּחִילוֹ, וְלֹא שְׁלִים, אָמֵר לִי, לִית דְּחִילוֹ אֶלָּא בְּאַתָּר דְּהוּי שְׁלִימוּתָא שְׁכִיחַ, וּבְכָל אַתָּר דְּהוּי שְׁלִימוּתָא שְׁכִיחַ, אַתְּקְרִי נּוֹרָא, דְּכַתִּיב (תְּהִלִּים לד, י): יִרְאוּ אֶת יְיָ קְדָשׁוֹ כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו, מִמַּשְׁמַע דְּקָאֵמֵר כִּי אֵין מַחְסוֹר, בְּאַתָּר דְּלִית מַחְסוֹר, שְׁלִימוּתָא שְׁכִיחַ.

תַּאנָּא (מִשְׁלִי ל, ד): מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד, אָמֵר רַבִּי יוֹסִי, דָּא הוּא מִשָּׁה, דְּכַתִּיב וּמִשָּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים. מִי אָסַף רוּחַ בְּחִפְנִיו, דָּא הוּא אֶהְרֹן, דְּכַתִּיב (וַיִּקְרָא טז, יב): וּמִלֵּא חִפְנִיו קְטֹרֶת סַמִּים דִּקָּה. מִי צָרַר מַיִם בַּשְּׁמֶלָה, דָּא אֱלִיהוּ, דְּכַתִּיב (מַלְכִים א' יז, א): אִם יִהְיֶה הַשָּׁנִים הָאֵלֶּה טַל וּמָטָר כִּי אִם לְפִי דְבָרִי. מִי הֶקִּים כָּל אַפְסֵי אֶרֶץ, דָּא הוּא אַבְרָהָם, דְּכַתִּיב בֵּיה (בְּרֵאשִׁית ב, ד): אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם, אֶל תִּקְרִי בְּהַבְרָאָם, אֶלָּא בְּאַבְרָהָם.

הוּא תַּנִּי הָאִי, וְהוּא אָמֵר. מִי עָלָה שָׁמַיִם, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַתִּיב בֵּיה (תְּהִלִּים מז, ו): עָלָה אֱלֹהִים בְּתִרְעָה. מִי אָסַף רוּחַ בְּחִפְנִיו, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַתִּיב (אִיּוֹב יב, י): אֲשֶׁר בִּידּוֹ נִפְשׁ כָּל חַי וְגו'. מִי צָרַר מַיִם בַּשְּׁמֶלָה דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַתִּיב בֵּיה (אִיּוֹב כו, ח): צָרַר מַיִם בְּעַבְיוֹ. מִי הֶקִּים כָּל אַפְסֵי אֶרֶץ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַתִּיב בֵּיה (בְּרֵאשִׁית ב, ד): בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים אֶרֶץ וּשְׁמַיִם. תּוֹ אָמֵר, מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֶד וְגו', אֵלִין אֲנוּן

אַרְבַּע קְטִירֵי עֶלְמָא, אֵשׁ רוּחַ מַיִם
וְעֶפֶר.

אָמַר רַבִּי יִיסָא, אֶתְחַזֵּן מְלוֹי דְרַבִּי
יוֹסִי דְלֹא מִתְקַיֵּמָאן. כַּד מָטוּ מְלִין
אֵלִין לְגַבִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָנַח
יְדוּי בְּרִישִׁיָּה דְרַבִּי יוֹסִי וּבִרְכִיָּה,
וְאָמַר שְׁפִיר קָא אֲמַרְתָּ וְהָכִי הוּא.
אָמַר לִיה מָנָא לָךְ, אָמַר הָכִי
אוֹלִיפְנָא מֵאָבָא, דִּהּוּה אָמַר
מִשְׁמִיָּה דְרַב הַמְנוּנָא סָבָא.

יוֹמָא חַד הָוָה יְתִיב רַבִּי שְׁמַעוֹן
בְּתַרְעָא דְצִפּוֹרִי, אָמַר לִיה רַבִּי
יִיסָא, הָאִי דָאֲמַר רַבִּי יוֹסִי, מִי עָלָה
שָׁמַיִם וַיֵּרֶד וְגו', זְמָנָא חָדָא אָמַר,
דָּא מִשָּׁה, לְבַתֵּר אָמַר, דָּא קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, לְבַתֵּר אָמַר, אֵלִין אַרְבַּע
קְטִירִין אֵשׁ רוּחַ מַיִם וְעֶפֶר,
וְחַמִּינָא לִיה לְמַר דְּבִרְכִיָּה.

אָמַר לִיה וַדָּאִי שְׁפִיר קָא אָמַר,
וְהָכִי הוּא, וְכָלָא חַד מְלָה, וְכָלְהוּ
מְלִי אֶתְקַיֵּימוּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְכָלְהוּ בְּחַד מִתְקָלָא סִלְקָא.
אֶתְרַגֵּישׁ רַבִּי יִיסָא בְּמְלוֹי דְרַבִּי
שְׁמַעוֹן, וְאָמַר וַדָּאִי הָאִי הָכִי הוּא,
וְהָכִי אוֹלִיפְנָא מִקְמִיָּה דְמַר זְמָנָא
אַחֲרָא וְכָלָא שְׁפִיר.

אַבְל סוּפָא דְקָרָא מֵאִי קָא מִיִּירִי,
דְּכִתִּיב (מְשָׁלִי ל, ד): מַה שְּׁמוֹ וּמַה שְּׁם
בְּנוֹ כִּי תִדְעַ. מַה שְּׁמוֹ תִינַח, מַה
שְּׁם בְּנוֹ מַהוּ, אָמַר לִיה, רָזָא דְמְלָה
הָא אוֹלִיפְנָא לְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִי.
אָמַר לִיה, לֵימָא לִי מַר, דִּהָא
בְּחִלְמִי שְׁאִילְנָא קְמִיָּה דְמַר הָאִי
מְלָה, וְאָמַר לִי, וְאַנְשִׁינָא לָהּ. אָמַר
לִיה, אִי אֵימָא תְדַכֵּר, אָמַר לִיה
וַדָּאִי, דִּהָא מַה דְאוֹלִיפְנָא קְמִי דְמַר
יוֹמָא דָא אֲדַכְרֵנָא.

אָמַר לִיה רָזָא דְמְלָה, הֵיִינוּ דְכִתִּיב
(שְׁמוֹת ד, כב): בְּנֵי בְכָרֵי יִשְׂרָאֵל, וְכִתִּיב
(יְשַׁעְיָה מֹט, ג): יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ
אֶתְפָּאָר. וּבְרָזָא עֲלָאָה, וְהָאִי אֶקְרִי
בְּנוֹ. אָמַר יְנוּחַ דְעֵתִיָּה דְמַר, דִּהָא
רָזָא דָא יִדְעָנָא. אֲדַהָכִי, לָא אֲדַכֵּר
רַבִּי יִיסָא, חָלַשׁ דְעֵתִיָּה אֲזַל
לְבֵיתִיָּה, אֲדַמוּךְ, אַחֲזִיאוּ לִיה
בְּחִלְמָא חַד סִפְרָא דְאַגְדָּתָא, דִּהּוּה
כְּתִיב בֵּיה, חֲכָמָה וְתַפְאֶרֶת
בְּמִקְדָּשׁוֹ.

אַתְעֵר, אֲזַל לְגַבִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן,
נָשֶׁק יְדוּי אָמַר, הָכִי חַמִּינָא
בְּחִלְמָא. זְמָנָא אַחֲרָא חַמִּינָא
בְּחִלְמָא, חַד

[יתרו עט:]

בְּתֵרִיָּה, וַיִּקְרָא אֵלָיו יִי, דְּמֵאן דְּבַעֵי
לְאַתְקָרְבָא, מִקְרָבִין לִיה.

(יום שלישי; שמות רצא-רצב)

וַיִּקְרָא אֵלָיו יִי מִן הָהָר לֵאמֹר כֹּה
תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְגו'. רַבִּי יִצְחָק
פָּתַח (תהלים סה, ה): אֲשֶׁרִי תִבְחַר
וּתִקְרַב יִשְׁכֵּן חֲצִירֶיךָ, זַכָּאָה
חוֹלָקִיָּה דְהָהוּא בֵּר נָשׁ, דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֲתֵרְעֵי בֵּיה, וְקָרִיב לִיה,
לְמִשְׁרֵי בְּגוּ הֵיכְלָא קִדִּישָׁא, דְּכָל
מֵאן דְּאִיהוּ אֲתֵרְעֵי בֵּיה לְפּוֹלְחָנִיה,
רָשִׁים הוּא מְרַשִּׁימִין דְּלַעֲיִלָא,
לְמַנְדַּע דְּהָא הוּא אֲתִבְחַר מִקְמִיה
דְּמִלְכָּא קִדִּישָׁא עֲלָאָה, לְמִשְׁרֵי
בְּמִדּוּרֵי. וְכָל מֵאן דְּאֲשַׁתְּכַח בֵּיה
הָהוּא רְשִׁימָא, אַעֲבַר בְּכָל תְּרַעֲיִן
דְּלַעֲיִלָא, וְלִית דִּימְחִי בִידּוּי.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, זַכָּאָה חוֹלָקִיָּה
דְּמִשָּׁה, דְּעָלִיה פְּתִיב אֲשֶׁרִי תִבְחַר
וּתִקְרַב, וּכְתִיב בֵּיה (שמות כ, יז):
וּמִשָּׁה נָגַשׁ אֶל הָעֶרְפֶּל, וְנָגַשׁ מִשָּׁה
לְבָדּוּ אֶל יִי וְהֵם לֹא יִגָּשׁוּ (שם כד, ב).
כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב: אֵלֶיךָ נוֹקְבִי,
וְתִגִּיד לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל: אֵלֶיךָ דּוֹכְרִין.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כֹּה תֹאמַר, כָּמָה
דְּאֵת אָמַר (במדבר ו, כג): כֹּה תְּבָרְכוּ.
וּכְתִיב (תהלים קמה, י): וַחֲסִידֶיךָ

סִפְרָא דְאַגְדָּתָא דְאַחֲזִיו קִמָּאִי,
וְהוּא פְּתִיב בֵּיה, חֲכָמָה וְתַפְאָרֶת
בְּמִקְדָּשׁוֹ, חֲכָמָה לְעִילָא, תַּפְאָרֶת
לְתַתָּא, בְּמִקְדָּשׁוֹ לְגַבִּיָּהוּ. וְהָכִי
חֲמִינָא בְּחִלְמָא זְמָנָא חֲדָא, וְהָכִי
אַשְׁכְּחָנָא בְּפּוֹמָאִי. אָמַר לִיה רַבִּי
שְׁמַעוֹן, עַד כַּעַן רַבִּיָּא אַנְתָּ לְמִיַּעַל
בֵּין מְחַצְדֵי חֲקִלָא, וְהָא כָּלָא
אַחֲזִיאוּ לָךְ. וְדָא הוּא דְכְּתִיב, מֶה
שְׁמוֹ וּמֶה שְׁם בְּנוֹ כִּי תִדַּע. חֲכָמָה
שְׁמוֹ, תַּפְאָרֶת בְּנוֹ.

וּמִשָּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים (שמות יט, ג),
זַכָּאָה חוֹלָקִיָּה דְּמִשָּׁה, דְּזָכִי לִיקְרָא
דָּא, דְּאוּרִייתָא אֶסְהִיד בְּגִינִיה כָּךְ.
תָּא חֲזִי, מֶה בֵּין מִשָּׁה לְשָׂאֵר בְּנֵי
עֲלָמָא, שָׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא, כִּד סְלָקִין,
סְלָקִין לְעֵתְרָא, סְלָקִין לְרַבּוּ, סְלָקִין
לְמַלְכוּ, אֲבָל מִשָּׁה כִּד סְלִיק, מֶה
פְּתִיב בֵּיה, וּמִשָּׁה עָלָה אֶל
הָאֱלֹהִים, זַכָּאָה חוֹלָקִיָּה.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, מִכָּאן אָמְרוּ חֲבֵרִיא,
הָבָא לִיטְהֵר מְסִייעִין אוֹתוֹ, דְּכְּתִיב
וּמִשָּׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים. מֶה פְּתִיב

אֶלְהִינוּ, מִשּׁוּם דִּהָא מִשָּׁה לָא זָכָה
לְמִיעַל לְאַרְעָא, וּבְגִינִי כֶּךָ, אֶלְהִיךָ
וְדָאֵי בְּכָל אֲתָר, מִשּׁוּם דְּאֲנוּן הוּוּ
זְמִינִין לְמִיעַל תַּמָּן.

אָמַר לִיה וְדָאֵי הָכִי הוּא, אֲבָל הָכָא
כְּתִיב (דְּבָרִים כו, ג) : וּבָאתְ אֶל הַכֹּהֵן
אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים הֵהֶם וְאָמַרְתָּ
אֵלָיו הִגַּדְתִּי הַיּוֹם לִי אֶלְהִיךָ, וְהָא
אֲנוּן בְּאַרְעָא שְׂרִיין, מָאֵי טַעְמָא
אֶלְהִיךָ, וְלֹא אֶלְהִינוּ, אֶלָּא אֲנוּן
בְּעִיין לְאַחֲזָא וּלְאוּדָאָה, דְּבְגִינִי
דְּחֶסֶד עֲלָאָה, זָכָאן לְכָל הָאֵי
וְשְׂרִיין בְּאַרְעָא, וְעֲאֲלֵן לְהֵהִיא
אַרְעָא, וְעָבִיד עֲמָהוּן כָּל אֲנוּן
טְבָאן, וּבְגִינִי כֶּךָ, הוּוּ אֲמָרִי מְלִין
אֵלִין לְכַהֵן, דְּכְתִיב הִגַּדְתִּי הַיּוֹם לִי
אֶלְהִיךָ, מִשּׁוּם דְּאֵתִי מִסְטָרָא
דְּחֶסֶד.

כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב, לְהֵהוּא אֲתָר
דְּאֲתַחְזִי לְהוּ. וְתִגִּיד לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל,
בְּהֵהוּא אֲתָר שְׁלִים דְּאֲתַחְזִי לְהוּ,
דִּהָא יַעֲקֹב וַיִּשְׂרָאֵל תְּרִין דְּרָגִין
אֶסְתַּלְקוּ, וּבְדֶרְגָא חַד סְלָקִין, אֶלָּא
יִשְׂרָאֵל שְׁלִימוּתָא דְּכָלָא

יְבָרְכוּכָה, כְּלוּמַר יְבָרְכוּ כֹה. כֹּה
תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב, בְּאַמִּירָה, וְהִינֵנוּ
מִסְטָרָא דְּדִינָא. וְתִגִּיד לְבָנֵי
יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (דְּבָרִים ד, יג) :
וַיִּגֵּד לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ. וּכְתִיב (דְּבָרִים כו,
ג) : הִגַּדְתִּי הַיּוֹם לִי אֶלְהִיךָ. לְבָנֵי
יִשְׂרָאֵל, דּוּכְרִין, דְּאֵתוּ מִסְטָרָא
דְּרַחֲמֵי.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הוּאִיל וְאֲתִינָא
לְהָאֵי, מַה הוּא הִגַּדְתִּי הַיּוֹם לִי
אֶלְהִיךָ. לִי אֶלְהִינוּ מְבַעֵי לִיה.
אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְכִי הָאֵי
בְּלַחֲדוּי הוּא, וְהָא כְּתִיב (דְּבָרִים ח, ז) :
כִּי יִי אֶלְהִיךָ מִבִּיָּאָה אֶל אֶרֶץ טוֹבָה
וְגו', אֲשֶׁר יִי אֶלְהִיךָ נִתֵּן לָךְ (שָׁם ז,
טו), כִּי יִי אֶלְהִיךָ אֵשׁ אֲכָלָה הוּא (שָׁם
ד, כד), וְכָלְהוּ הָכִי.

אֶלָּא הָכִי תְּנִינָן, כָּל הָדָר בְּאַרְץ
יִשְׂרָאֵל דּוּמָה כְּמִי שְׂיֵשׁ לוֹ אֱלוֹהֵי,
וְכָל הָדָר בְּחוּצָה לְאַרְץ דּוּמָה כְּמִי
שְׂאִין לוֹ אֱלוֹהֵי. מָאֵי טַעְמָא, מִשּׁוּם
דְּזִרְעָא קְדִישָׁא, לְאַרְעָא קְדִישָׁא
סְלָקָא, וְשְׁכִינְתָּא בְּאַתְרָה יְתָבָא,
וְהָאֵי בְּהָאֵי תִלְיָא. וּמִשָּׁה לָא קָאמַר
אֶלְהִיךָ, אֶלָּא לְאֲנוּן דִּהוּ זְמִינִין
לְמִיעַל לְאַרְעָא קְדִישָׁא וּלְקַבְלָא
אִפִּי שְׁכִינְתָּא, וְמַה דְּלֹא אָמַר

[יתרו פ.]

(יום רביעי; שמות רצג-רצד)

אָקרי. וְתַגִּיד לְבָנִי יִשְׂרָאֵל,
לְאַחֲזָאָה חֲכַמְתָּא, וְלֹאֲשֶׁתְּעִי בְרוּחַ
חֲכַמְתָּא, טִיבוּ וְקָשׁוּט דְּעַבְד לִזְוִן
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַתִּיב וַיֵּגֵד
לָכֶם אֶת בְּרִיתוֹ.

תַּנִּיא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זְמַנָּא חָדָא
הוּינָא אָזִיל בְּאַרְחָא, וְהוּה רַבִּי
חֲיִיא בְּרִי עָמִי. עַד דְּהוּינָא אָזִילִין,
אֲשַׁכְחָנָא חַד גָּבֵר, דְּהוּה לָקִיט
בַּחֲקָלָא עֲשָׁבִין לְאַסּוּתָא. קָרִיבְנָא
לְגַבְיָה, אָמִינָא לִיה, בַּר נָשׁ, קוּטְרָא
דְּקוּטְרִי דְּעֲשָׁבִין לָמָּה, לָא זָקִיף
רִישִׁיָּה, וְלָא אָמַר מִיָּדִי. אֶהְדֵּרְנָא
זְמַנָּא אַחְרָא וְאָמִינָא הָאִי, וְלָא
אָמַר מִיָּדִי. אָמִינָא לִיה לְרַבִּי חֲיִיא
בְּרִי, אוּ הָאִי בַר נָשׁ אָטִים אוּדְנִין,
אוּ שְׁטִיא, אוּ חֲכִימָא. יְתִיבְנָא
גְבוּי, לְבַתֵּר לָקִיט אֲנוּן עֲשָׁבִין,
וְאַחִיד לִזְוִן, וְחָפָא עֲלִיהוֹן טְרַפִּי
גּוֹפְנִין.

אָמַר לָן, אָנָּא חֲמִינָא דִּיּוּדָאִין
אָתוּן, וַיּוּדָאִין אָמְרִי עֲלִיָּהוּ, דְּאֲנוּן
חֲכִימִין, אִי לָא דְּחִיִּסְנָא עֲלִיָּיכוּ
הֲשִׁתָּא, תְּהוּוֹן רְחִיקָן מִבְּנֵי נָשָׁא

כְּסָגִירָא דָּא, דְּמֶרְחָקִין לִיה מִכָּלָא,
דְּהָא אָנָּא חֲמִינָא, דְּרִיחָא דְּחַד
עֲשָׁבָא דְּהוּה קָרִיב גְּבִיכּוֹן, עָאֵל
בְּגוֹפִיָּיכוּ, וְתְהוּוֹן רְחִיקִין תְּלַתָּא
יוֹמִין, אֶלָּא אָכִילוּ אֵלִין תּוֹמֵי בָּרָא
וְתַתְּסוּן.

אָכְלָנָא מְנִיָּהוּ דְּהוּוּ שְׁכִיחִין קָמָן,
וְאַדְמַכְנָא, וְאַתְקַטְרְנָא בְּזִיעָא, עַד
עֵידֵן סָגִי. לְבַתֵּר אַתְעֲרָנָא, אָמַר לָן
הָהוּא גְבָרָא, הֲשִׁתָּא אֶלְהֲכוּן
עִמָּכּוֹן, דְּאֲשַׁכְחָתוּן לִי, דְּהָא
אֲסוּתָא דְּגוֹפִיכּוֹן עַל יָדִי
אֲשַׁתְּלִים.

עַד דְּהוּינָא אָזִילִין, אָמַר לָן, כָּל בַּר
נָשׁ בָּעִי לְאֲשֶׁתְּעִי בְּבַר נָשׁ אַחְרָא,
כְּפּוּם אַרְחוּי, דְּהָא לְנוֹקְבָא כְּפּוּם
אַרְחוּי, לְגַבְרָא כְּפּוּם אַרְחוּי,
לְגַבְרָא דְּגַבְרִי כְּפּוּם אַרְחוּי. אָמִינָא
לְרַבִּי חֲיִיא בְּרִי, הֵיִינוּ דְּכַתִּיב, כֹּה
תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וְתַגִּיד לְבָנֵי
יִשְׂרָאֵל.

אָמַר לָן, חֲמִיתוּן דָּלָא זָקִיפְנָא
רִישָׁאִי, וְלָא אֲשַׁתְּעִינָא בְּהַדִּיָּכוּ,
מִשּׁוּם דְּאַבָּא חֲכִימָא בְּעֲשָׁבִין מִכָּל
בְּנֵי דָרָא הוּה. וְאוּלִיפְנָא מֵאַבָּא
אַרְחוּי דְּכָל עֲשָׁבִין, דְּבַהוֹן קָשׁוּט,
וְאַנָּא בְּכָל שְׁתָּא מְדוּרָאִי בִּינִיָּהוּ.

בְּרִישִׁיָּה דְחֻיָּא. עָאֵל חֻיָּא בְּהוּא
עֵינָא דִּרְחֵיָּא, וְשִׁמְעָנָא קָלָא דְכָל
אַתָּר מְזִדְעֻזְעָא. בְּעֵינָן לְמִיפָק,
אַחִיד בִּידְנָא הֵהוּא גִבְרָא, אָמַר, לָא
תְדַחֲלוּן, קָרִיבֵי גִבְאִי.

אַדְהֲכִי, נָפַק חֻיָּא שְׁתִּית דָּמָא,
נָקִיט הֵהוּא גִבְרָא מֵהֵהוּא עֲשָׂבָא,
וְשׁוּי בְּרִישִׁיָּה כְּבִקְדָּמִיתָא. עָאֵל
בְּהוּא עֵינָא דִּרְחֵיָּא. לְשַׁעְתָּא
זַעֲרָא, חֲמִינָא דְנָפִיק מֵהֵהוּא עֵינָא
חַד גִּבְרָא בְּתֵרִין רִישִׁין, וְחֻיָּא
שְׂרִיָּא סַחְרָנִיָּה דְקָדְלוּי. עָאֵל
בְּהוּא עֵינָא דִּרְחֵיָּא וְנָפַק תַּלְת
זְמָנִי. הָוָה אָמַר, זְקִיטָא זְקִיטָא, וְוִי
לְאִימִיָּה דְלֵהֵהוּא אַתָּר אוֹבִיל לִיָּה.

אַדְהֲכִי, אַתְּעַקֵּר רִיחֵיָּא מֵאַתְרִיָּה,
וְנָפְקוּ גִבְרָא וְחֻיָּא, וְנָפְלוּ וּמִיתוּ
תְּרוּוֹיָּהוּ, וְאַנָּן דְּחִילָנָא סָגִי. אָמַר
לָן הֵהוּא גִבְרָא, דָּא הוּא חִילָא
דְּעֲשָׂבָא דְאַנָּא לְקִיטָנָא קְמִיִּכוּ,
וּבְגִינִי כֶּךָ לָא אֲשַׁתְּעִינָא בְּהַדִּיִּכוּ,
וְלָא זְקִיפָנָא רִישָׁאִי, בְּשַׁעְתָּא
דְּקָרִיבְתוֹן גִּבְאִי.

אָמַר לֹון אִילוּ

וְהָאִי עֲשָׂבָא דְחֲמִיתוֹן, דְּחֲפִינָא
לִיָּה בְּטָרְפִי דְגּוֹפְנִין אֲלִין, בְּבִיתָאִי
אִית אַתָּר חַד, וְהוּא לְסִטָר צָפוֹן,
וּבְהוּא אַתָּר נְעִיץ חַד רִיחֵיָּא,
וּמְעִינָא דְהֵהוּא רִיחֵיָּא, נָפִיק חַד
גִּבְרָא בְּתֵרִין רִישִׁין, וְחֲרָבָא שִׁינָנָא
בִּידִיָּה, וּבְכָל יוֹמָא קָא מְצַעֵר לָן.
וְאַנָּא לְקִיטָנָא הָאִי עֲשָׂבָא, וְזִילוּ
אַבְתְּרָאִי וְתַחֲמוֹן חִילִיָּה דְהָאִי
עֲשָׂבָא, וּמָה דִּי אֶלְהָא עֲלָאָה גְּלִי
בְּעֶלְמָא, וְלִית מָאן דִּידַע אַרְחוּי
בְּכָלָא.

אַזִּילָנָא אַבְתְּרִיָּה, עַד דְּהוּינָא אֲזִלִּי
בְּאַרְחָא, מָאִיךְ לְחַד נּוֹקְבָא
בְּעַפְרָא, וְשׁוּי מֵהֵהוּא עֲשָׂבָא
בְּנוֹקְבָא, נָפַק חַד חֻיָּא וְרִישָׁא
דִּילִיָּה סָגִי. נָטַל חַד סְנְטִירָא,
וְקָטִיר לִיָּה כְּחַד גִּדָּא. דְּחִילָנָא.
אָמַר לֹון זִילוּ אַבְתְּרָאִי.

עַד דְּמָטִינָא לְבִיתִיָּה, חֲמִינָא הֵהוּא
אַתָּר בְּחָשׁוּכָא, בְּתֵר חַד כּוֹתְלָא.
נָטַל חַד שְׂרָגָא וְדָלִיק דְּלִיקָא
סַחְרָנִיָּה דְהֵהוּא אַתָּר דְּרִיחֵיָּא. אָמַר
לֹון, מָמָה דְּתַחֲמוֹן, לָא תְדַחֲלוּן
וְלָא תִשְׁתַּעֲוֹן מִיָּדִי.

אַדְהֲכִי, שְׂרִי חֻיָּא מְקַטְרוּי, וְכַתְּשׁ
בְּקִיסְטָא מֵהֵהוּא עֲשָׂבָא וְשׁוּי

[יתרו פ:]

(יום חמישי; שמות רצה-רצו)

יִדְעִין בְּנֵי נִשָּׂא חֲכָמָתָא, דְּכָל מַה
 דְּנִטְע קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא,
 וְחִילָא דְּכָל מַה דְּאַשְׁתַּכַּח בְּעֵלְמָא,
 יִשְׁתַּמוּדְעוּן חִילָא דְּמֵאֲרִיהוֹן,
 בְּחֲכָמְתִּיה סְגִיָּאָה. אָבֵל לָא טָמִיר
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֲכָמָתָא דָּא
 מִבְּנֵי נִשָּׂא, אֵלָא בְּגִין דְּלָא יִסְטוּן
 מֵאַרְחוּי, וְלָא יִתְרַחֲצוּ בְּהֵיא
 חֲכָמָתָא וַיִּנְשׁוּן לִיה.

כַּד אֲתִינָא, וְאַמִּינָא הָנִי מְלִי קָמִיה
 דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר וַדַּאי חֲכִימָא
 הָוָה. וְתָא חֲזִי, לִית עֲשָׂבָא וְעֲשָׂבָא
 דְּאַתִּיילִיד בְּאַרְעָא, דְּלָא הָוָה בִּיה
 חֲכָמָתָא סְגִיָּאָה, וְחִילִיָּה בְּשִׁמְיָא
 סְגִיָּא. תָּא חֲזִי מִן אֲזוּבָא, דְּבָכֵל
 אֲתָר דְּבַעֲי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְדַכָּאָה לְבַר נֶשׁ, בְּאֲזוּבָא מִתְּדַכֵּי.
 מַאי טַעְמָא, מִשּׁוּם דִּיתַעַר חִילִיָּה
 דְּלַעִילָא דְּאַתְפָּקְדָא עֲלוּי, דְּהָא
 הָהוּא חִילָא דְּאַתְפָּקְדָא עֲלוּי כַּד
 אֲתַעֲרָא, מִבְּעֲרָא רוּחַ מְסֻבָּא,
 וְאַתְדַּכֵּי בַר נֶשׁ. וְעֵלְךָ אֲמִינָא בְּרִיךְ
 רַחֲמָנָא דְּשִׁזְבֵּךְ.

אַתֶּם רְאִיתֶם אֲשֶׁר עָשִׂיתִי לְמִצְרַיִם
 וְאַשָּׁא אֶתְכֶם עַל פְּנֵי נִשְׁרִים (שְׁמוֹת
 יט, ד). מַאי פְּנֵי נִשְׁרִים, אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה בְּרַחֲמֵי, דְּכָתִיב (דְּבָרִים לב, יא):
 כְּנֶשֶׁךְ יַעִיר קִנּוּ וְגוֹ'. וְהֵינּוּ רָזָא
 דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן (מְשָׁלִי ל, יט): דְּרַךְ
 הַנֶּשֶׁךְ בְּשָׂמִים, מַאי בְּשָׂמִים,
 בְּרַחֲמֵי, מַה נֶּשֶׁךְ אֲשֶׁתַּכַּח בְּרַחֲמֵי
 עַל בְּנוֹי, וְדִינָא לְגַבֵּי אַחֲרָנִין, כֶּךָ
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֶׁתַּכַּח בְּרַחֲמֵי
 לְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל, וְדִינָא לְגַבֵּי עַמִּין
 עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת.

רַבִּי אֶלְעָזָר, הָוָה אֲזִיל מִקְפּוּטְקִיָּא
 לְלוּד, וְהָוָה אֲזִיל רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי
 חֲזִיָּא עֲמִיה, קָמוּ בְּנֵהוֹרָא, כַּד נָהִיר
 יִמָּמָא, וְהוּוּ אֲזִלִּי. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא,
 חֲמִינָא הָאִי קָרָא דְּכָתִיב, (יחזקאל א, י):
 וּפָנִי אֲרִיָּה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם
 וּפָנִי שׁוֹר מִהַשְּׁמָאל לְאַרְבַּעַתָּן וּפָנִי
 נֶשֶׁךְ לְאַרְבַּעַתָּן, הָא אֲרִיָּה בִּימִינָא,
 שׁוֹר מִשְּׁמָאלָא, נֶשֶׁךְ בָּאֵן אֲתָר
 דְּוִכְתִּיה.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּאַתְרָא
 דִּינִיקָא שְׂרִיָּא. מַאי טַעְמָא, מִשּׁוּם
 דְּנֶשֶׁךְ בְּכָלָא אֲשֶׁתַּכַּח, רַחֲמֵי לְבְנוֹי,
 דִּינָא לְגַבֵּי אַחֲרָנִין. כֶּךָ קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, אוֹבִיל לֹוֹן לְיִשְׂרָאֵל

אמר רבי יוסי, בההוא שעתא דקריבו ישראל לטורא דסיני, בההוא ליליא ונגהי, תלתא יומין דלא אזדוגו לאנתתייהו, אתו מלאכין עלאין, וקבילו לישראל באחותא, אנון מלאכין לעילא, וישראל מלאכין לתתא. אנון מקדשין שמא עלאה לעילא, וישראל מקדשין שמא עלאה לתתא.

ואתעטרו ישראל בשבעין כתרין בההוא ליליא, ומלאכי עלאי הוו אמרי אחות לנו קטנה ושדים אין לה, דלית בהו זכוון ועובדין טבין, מה נעשה לאחותנו, כלומר מה יקר ורבו נעביד לאחתנא דא ביומא דקודשא בריך הוא יתגלי בטורא דסיני למיהב להו אורייתא.

ויהי ביום השלישי, כתיב היו נכנים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה והיינו ביום השלישי. רבי שמעון אמר, בשעתא דקודשא בריך הוא בעא לאתגלאה

ברחמי, ובדינא לגבי אחרנין, דכתיב ואשא אתכם על פני נשרים. וכתיב כנשר יעיר קנו.

מנלן דנשר רחמי אקרי. דכתיב דרך הנשר בשמים, בשמים ממש. ובגיני כך אריה לימינא, שור לשמאלא, נשר בינייהו ואחיד לון. אדם כליל כלהו, וכלא אתכלילן ביה, דכתיב ועל דמות הפסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה.

ויהי ביום השלישי וגו'. רבי אבא פתח (שיר השירים ח, ח): אחות לנו קטנה ושדים אין לה מה נעשה לאחותנו ביום שידבר בה. אחות לנו קטנה, דא כנסת ישראל, דאקרי אחות לקודשא בריך הוא. ושדים אין לה, היינו דתנינן, בשעתא דקריבו ישראל לטורא דסיני, לא הוה בהון זכוון ועובדין טבין לאגנא עלייהו, דכתיב ושדים אין לה. דהא אנון תקונא ושפירו דאתתא, ולית שפירו דאתתא אלא אנון. מה נעשה לאחותנו, מה יתעביד מינה בשעתא דקודשא בריך הוא יתגלי בטורא דסיני למלא בפתגמי אורייתא, ויפרח נשמתהון מנייהו.

[יתרו פא.]

(יום שש; שמות רצז-רחצ)

דינין עד כען לא מתעבֶרן, דכתיב
(איוב לח, ז): בָּרֶן יַחַד פּוֹכְבֵי בֶקָר
וַיִּרְיֵעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. כִּיּוֹן
דַּאֲתַעֲבֶרן אַנּוּן כַּכְּבִּיא וְנִהִיר
שְׁמִשָּׁא, בִּיה שַׁעֲתָא כְּתִיב, בֶּקָר לֹא
עָבוֹת. וְחֶסֶד אֶתְעַר בְּעִלְמָא
תַּתָּא, בַּהֲהִיא שַׁעֲתָא כְּתִיב, בַּהֲיֹת
הַבֶּקָר. וְכִיּוֹן דַּמַּתְעֲבֶרן כַּכְּבִּיא בֶּקָר
אֲשַׁתְּכַח.

אמר רבי יוסי, בהיות הבקר שארי
קודשא בריך הוא לאתגלגלאה
בטורא דסיני. תאנא, בהיות הבקר,
כד אתער זכותיה דאברהם, דכתיב
בִּיה (בראשית יט, כז): וַיִּשְׁכֶּם אֲבָרָהָם
בַּבֶּקָר.

ויהי קלת וברקים, אמר רבי אבא,
קלת כתיב חסר, תריין קלין
דאחדו לחד, דא נפקא מן דא,
רוחא ממאיא, ומאיא מרוחא. תריין
דאנון חד, וחד דאיהו תרי.

אמר רבי יוסי, קלת חד, ואיהו
קלא רברבא תקיפא, דלא פסקת
לעלמין, ההוא דכתיב בִּיה (דברים ה,
יח): קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יִסָּף, דהא שאר
קלין אתפסקן, דתניא, בארבעה
תקופין בשתא קלא אתפסקת,
וכדין דינין מתערין בעלמא. והאי
קלא דכליל שאר קלין ביה, לא

בטורא דסיני, קרא קודשא בריך
הוא לכל פמליא דיליה, אמר לון,
השתא ישראל רביין, דלא ידעין
נימוסי, ואנא בעי לאתגלי עליהו,
אי אתגלי עליהו בחילא דגבורה,
לא יכלין למסבל. אבל אתגלי
עליהו ברחמי, ויקבלון נימוסי,
הדא הוא דכתיב, ויהי ביום
השלישי. ביום השלישי ודאי,
דאיהו רחמי. מנלן, דכתיב (שמואל ב'
כב, י): וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּירַד.

ובהאי אתגלי קודשא בריך הוא
לישראל, אקדים להו רחמי
בקדמיתא. ולבתר אתייהיב להו
אורייתא, מסטרא דגבורה. ביום
השלישי, דהכי אתחזי להו, דבגיני
כך ישראל אקרון.

בהיות הבקר, דכתיב (שמואל ב' כג, כד):
בֶּקָר לֹא עָבוֹת, הא אי הוה עבות
קדרותא אשתכח, ולא אתגליא
חס"ד. ואימתי אתגליא חס"ד,
בבקר, כמה דאת אמר (בראשית מד, ג):
הַבֶּקָר אֹר, דכד נהיר צפרא,
חס"ד אשתכח בעלמא, ודינין
מתעבֶרן. ובזמנא דלא נהיר בקר,

אמר רבי יהודה, תלת חשוכי הוּ, דכתיב חשך ענן וערפל, וההוא קלא הוה נפיק פנימאה מכלהו. אמר רבי יוסי, פנימאה דכלא הוה, דביה כתיב, קול גדול ולא יסף.

אמר רבי אבא, כתיב (שמות כ, יד) : וכל העם ראים את הקולת. ראים, שמעים מבעי ליה, אלא הכי תנינן, אנון קלין, הוּ מתגלפי בההוא חשוכא ועננא וקבלא, ומתחזין בהו, כמה דאתחזי גופא, וחמאן מה דחמאן, ושמעין מה דשמעין, מגו ההוא חשוכא וקבלא ועננא, ומגו ההוא חזו דהו חמאן, הוּ נהירין בנהירו עלאה, וידעין מה דלא ידעו דרין אחרנין דאתו בתרייהו.

וכלהו, הוּ חמאן אפין באפין, הדא הוא דכתיב (דברים ה, ד) : פנים בפנים דבר יי עמכם. ומאן הוּ חמאן, תאני רבי יוסי, מנהירו דאנן קלן, דלא הוה קול, דלא הוה נהיר בנהירו, דמסתכלי ביה כל גניזין, וכל טמירין, וכל דרין דייתון עד מלכא משיחא. ובגיני כך כתיב וכל העם ראים את הקולת, ראים,

אתפסק לעלמין, ולא אתעבר מקיומא שלים ותוקפא דיליה. תאנא, האי קלא, קלא דקלין, קלא דכליל כל שאר קלין.

אמר רבי יהודה, לית קלא, אלא מסטרא דרוחא ומיא ואשא. וכלא עביד קלא, ואתכליל דא בדא, ועל דא כתיב קלת וברקים, אמר רבי יוסי, היינו דכתיב (תהלים קלה, ז) : ברקים למטר עשה, שלהובא בעוטרי, קטירא דרחמי בחיבתא, דלא שכיחו.

תנא, רבי יהודה אומר, בסטר גבורה אורייתא אתייהיבת. אמר רבי יוסי, אי הכי בסטר שמאלא הוי, אמר ליה, אתהדר לימינא, דכתיב (דברים לג, ב) : מימינו אש דת למו. וכתיב (שמות טו, ו) : ימינה יי נאדרי בכח וגו'. אשפחן שמאלא דאתחזר לימינא, וימינא לשמאלא, הא גבורה לשמאלא.

וענן כבד על ההר וגו', עננא תקיף דשקיע באתריה, דלא נטיל. וקל שפר חזק מאד, מגו דעננא תקיף הוה, נפיק ההוא קלא, כמה דאתאמר (דברים ה, יט) : ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך.

[יתרו פא:]

(שבת-קדש; שמות רצט-ש)

ראיה ממש.

אמר רבי אלעזר, וכל העם ראים, ראים: כמה דאמינא, דחמו מנהירו דאנון קלן, מה דלא חמו דרין בתראין אחרנין. את הקולת: כמה דאת אמר, וארא את יי, וארא יי, לא כתיב, אלא את יי. אוף הכא, וכל העם ראים הקולת לא נאמר, אלא את הקולת.

כגוונא דא, את השמים ואת הארץ, דהא אתין דבאורייתא, לאסתכלא באורייתא אתייהבו.

כבד את אביך ואת אמך (שמות כ, יא), כבד את יי מהונך (משלי ג, ט), וכלהו לאתכללא בהו מלה אחרא. אוף הכא, את הקולת, לאסגאה ההוא קלא אחרא לתתא, דכניש לון לגביה, מה דנפיק מנייהו, דביה חמאן ומסתכלן בחכמתא עלאה כל גנזין עלאין, וכל רזין טמירין וסתימין, מה דלא אתגליא לדרין בתראין דאתו בתריהון, ולא לדרין דייתון לעלמין, עד זמנא דייתי מלכא משיחא, דכתיב (ישעיה נב, ח): כי עין בעין יראו בשוב יי ציון.

ואת הלפידים, בקדמיתא ברקים, והשתא לפידים. כלא חד, אבל מדאתתקנו בתקונוי לאתחזאה, אתקרון הכי.

ואת קול השופר. תאני רבי יצחק, כתיב (תהלים סב, יב): אחת דבר אלהים שנים זו שמעתי, כמה דאת אמר, אנכי, ולא יהיה לך.

אמר רבי יהודה, קל בשפר מבעי ליה. השפר למה. אלא, ההוא קול דאקרי שופר. דכתיב (ויקרא כה, ט): והעברת שופר תרועה בחדש השבעי בעשור לחדש ביום הכפרים, בדא אתברי שופר.

אמר רבי יוסי, מה שופר אפיק קלא, אשא ורוחא ומיא, אוף הכא, כלא אתכליל בהאי, ומדא נפקין קלין אחרנין.

אמר רבי אלעזר, קול דנפיק משופר, דמשמע דשופר חד, וקול נפיק מניה, ושופר בקיומיה שכיח, ובגיני כך כתיב, קול השפר.

רבי יהודה אמר הכי, קול השפר, השפר כתיב חסר, כמה דאת אמר (דניאל ו, ב): שפר קדם דריוש. מלפי ישפר עלך (שם ד, כד). שפר קדמי להחויא (שם ג, לב).

רבי שמעון אמר, קול השפר, אתרא דקלא נפיק מניה אקרי שופר. תו

רוחא רבא, דאתער בנימוסי גבורה
דלעילא באה מן הצפון מצפון לא
כתיב אלא מן הצפון, ההוא
דאשתמודע לעילא, ההוא דטמיר
וגניז לעילא.

ענן גדול ואש מתלקחת, דהוה אחיד
ביה, ולא הוה אחיד בסטרוי
לאתערא דינא, דתנינן, תלת זמנין
ביומא, ינקא ההוא דינא קשיא,
בקרדיטי גליפין מסטרא דגבורה,
הדא הוא דכתיב ואש מתלקחת.
בגין לאתערא בעלמא.

ומה מבסם ליה, ההוא דכתיב ביה
ונגה לו סביב, דההוא זיהרא דאסחר
ליה מכל סטרוי, מבסם ליה, ומתקין
ליה, בגין דלא להוי דינא קשיא,
וייכלון בני נשא למסבליה.

ומתוכה כעין החשמל (יחזקאל א, ד),
תאנא, ומתוכה - ומגוה, כעין
החשמל - מאי חשמל, אמר רבי
יהודה, חיות אשא ממללא.

תאנא, אמר רבי יוסי, חשמל: מה
דהוה לבא לאשא, דכתיב מתוך
האש כעין החשמל, ולא החשמל
מתוך האש, מגו אשא דאיהי לגו
באשא. כעין החשמל דאיהי בתר
ארבע דרגין, דכתיב, רוח סערה, ענן
גדול, ואש מתלקחת, ונגה לו

אמר רבי שמעון, תא חזי, קול
השופר: אתרא דקלא, היינו דכתיב
(דברים ח, ג): כי על כל מוצא פי יי יחיה
האדם. מאי מוצא פי יי. דא קול
השופר, הוא רב מכל שאר קלי
תתאי, ותקיפא מכלהו, דכתיב וקול
שפר חזק מאד, ועל כל שאר קלין
לא אתמר חזק מאד.

בהאי קול השופר תליא כלא, ודא
הוא דאקרי קול גדול, דכתיב קול
גדול ולא יסף. ואקרי (מלכים א' יט, יב):
קול דממה דקה, נהירו דבוציני,
דהוא זף ודקיק, וזכיף ונהיר לכלא.

דממה, מהו דממה. אמר רבי
שמעון, דבעי בר נש למשתוקא
מניה, ולמחסם פומיה, כמה דאת
אמר (תהלים לט, ב): אמרתי אשמרה
דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי
מחסום, דממה איהי שתוקא דלא
אשתמע לבר. וירא העם וינעו
ויעמדו מרחק, דחמו מה דחמו,
וינעו כמה דאת אמר (ישעיה ו, ד):
וינעו אמות הספים מקול הקורא.

תאנא, מה כתיב ביה ביחזקאל, כד
חמא גבורן נימוסי קודשא בריך
הוא, דכתיב (יחזקאל א, ד): וארא והנה
רוח סערה באה וגו', רוח סערה
אמאי, אמר רבי יוסי, לתברא ארבע
מלכוון. אמר רבי יהודה, תנינא,

כז תמוז

שְׁתִּיתָא הַלְלוּיָהּ הַלְלוּהוּ וְדָא ה"ו, עָלִיָּה אֲתָמֵר (שְׁמוֹת יב, מב) : לִיל
שְׁמוֹרִים הוּא לִיהו"ה, וְדָא אִיהו עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, וְרָזָא דְמִלָּה
(יְרֵמְיָה לֵא, ו) : הַשְׁמִיעוּ הַלְלוּ, וְאָמְרוּ הוֹשַׁע יְהו"ה אֶת עַמּוֹךְ אֶת
שְׂאֲרֵית יִשְׂרָאֵל, לְקַיִים קִרָּא (מִיכָה ז, טו) : כִּימִי צֵאתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
אַרְאֵנוּ נִפְלְאוֹת.

וְרָזָא דְמִלָּה (קֹהֶלֶת א, ט) : מ'ה שְׁהִיָּה ה'וּא שְׁיִהְיָה, וּבִיָּה (תְּהִלִּים לג, יד) :
מ'מִכּוֹן שְׁבָתוֹ ה'שְׁגִיחַ, בְּגִין דְּאִיהוּ דִּיּוֹקְנָא דְעֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא,
בְּהֵהוּא זְמָנָא אֲתַקִּיִּים רָזָא דְמִתְנִיתִין דְּאָמַר אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע,
וְתוֹלִין כָּל חֲמֵשׁ דִּהְיִינוּ אֶלְף חֲמִשָּׁא, וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת שֵׁשׁ
דְּאִיהוּ אֶלְף שְׁתִּיתָא.

וּבְגִין דְּלֹא יִפְרִישׁוּ בֵּין שֵׁשׁ דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, וּבֵין שִׁבְעָה
דְּאִיהִי בֵּת זִוְגִיָּה, צָרִיךְ לְבַעֲרָא שְׂאוֹר וְחֲמִץ דְּאֲנוּן עֶרֶב רַב, דְּלֹא
יִתְחַזְיִין בֵּין שֵׁשׁ דְּאִיהוּ ו', וּבֵין שִׁבְעָה דְּאֲתָמֵר בָּהּ (שָׁם קִיט, קסד) : שִׁבְעָה
בְּיוֹם הַלְלָתִיךְ, בְּגִין דְּעֶרֶב רַב אִפְרִישׁוּ בֵּין שֵׁשׁ לְשִׁבְעָה בְּמִתָּן תּוֹרָה,
כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שְׁמוֹת לב, א) : וַיֵּרָא הָעָם כִּי בִשַׁשׁ מִשָּׁה, וְאוֹקְמוּהוּ
בִשְׁשׁ, בְּאֵלִין שִׁית שְׁעֵתִין עֲבָדוּ יֵת עֲגָלָא, וְאַפְרִישׁוּ בֵּין ו"ה דְּאֲנוּן
שֵׁשׁ לְשִׁבְעָה, הָכִי יִפְרִישׁ לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין שֵׁשׁ לְשִׁבְעָה.

דְּבְּגִינִיָּהוּ הֵות מִצָּה פְּרוּסָה לָחֶם עֲנִי, עָנִי וְדָאִי, וּבְהֵהוּא זְמָנָא
תְּהָא שְׁלִימָה כְּגִוּוֹנָא דְחִבְרָתָה דְּאִיהִי מִצָּה שְׁלִימָה, הָדָא הוּא
דְּכִתִּיב (יִשְׁעְיָה ל, כו) : וְהָיָה אוֹר הַלְּבָנָה כְּאוֹר הַחֲמָה, וְאַמַּאי הֵות מִצָּה
פְּרוּסָה, בְּגִין דְּאֶסְתַּלַּק מִנָּה ו' רָגַל דִּילָהּ לְמַהְוִי בִּיהַ כְּמִצּוֹה, וּמִצָּה

פְּרוּסָה אֲשֶׁת־אֶרֶת ד', וּבְגִין דָּא מַצָּה פְּרוּסָה ד', מַצָּה שְׁלִימָה ה',
וּבְגִין דָּא אֲמַרִין הִלֵּל גָּמוּר וְהִלֵּל שְׁאִינוּ גָמוּר בַּפֶּסַח, לְקַבֵּל מַצָּה
שְׁלִימָה וּמַצָּה פְּרוּסָה.

וְאֲמַרִין מְרוֹר, עַל שֵׁם ו' דְּאֶתְפָּרֵשׁ מִן ה', וְדָא גָרִים לוֹן דְּוִימָרוּ
אֶת חַיִּיהֶם, אִיהוּ מְרוֹר וְאִיהִי מָרָה, הֵדָא הוּא דְכָתִיב (רוֹת א, כ) :
קָרָאן לִי מָרָה כִּי הֵמָר שַׁד"י לִי, בַּעֲבוּדָה קָשָׁה בְּקִשְׁיָא, בְּחֹמֶר בְּקַל
וְחֹמֶר, בֵּין אֲמִין דְּעֵלְמָא.

וּמָאן גָּרִים דָּא, י' מִן שַׁד"י רְשִׁימוּ דְבִרִית, דִּיהִיב מִשָּׁה בְּעָרְב רַב,
בְּגִין דָּא נְחִית מִשָּׁה מִדְּרָגִיָּה, הֵדָא הוּא דְכָתִיב (שְׁמוֹת לב, ז) : לָךְ יָרַד כִּי
שָׁחַת עַמָּךְ, עַמָּךְ וְלֹא עַמִּי, וְעַל יְדִיָּה עֲתִידָה שְׁכִינָתָא לִיַּחְדָּא עִם
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּאִיהוּ אֶפְרַיִם לוֹן, צָרִיךְ לִיַּחְדָּא לוֹן,
לְתַקְנָא בְּמָה דְחָאב, קָמוּ כְּלָהוּ חֲבֵרִיא וְנִשְׁקוּ לִיָּה, וְאֲמָרוּ אִי לֹא
אֲתִינָא לְעֵלְמָא אֱלָא לְמִשְׁמַע דָּא דִּי.

שְׂבִיעָאָה בְּנִצּוּחַ דְּאִיהוּ נִצַּח יִשְׂרָאֵל, וְעֲלִיָּה אֲתָמַר (שְׁמוּאֵל א' טו, כט) :
וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקָר, וְעֲלִיָּה אֲתָמַר (תְּהִלִּים כב, א) : לְמִנְצַח עַל
אֵילַת הַשֹּׁחַר, לְמִנְצַח עַל הַשְּׁמִינִית (שָׁם יב, א), מָאן שְׁמִינִית הוּד,
וְאִיהוּ נִצַּח עֲלִיָּה.

כח תמוז

תְּמִינָא בְּהוֹדָא, וּבִיה הָוה מְשַׁבַּח דְּוֹד הוֹדוּ לִיהו"ה, וְדָא הוֹד
וְדָא, לְמַנְצַח הוֹדוּ, בְּהוֹן רְמִיזוֹן נְצַח וְהוֹד, וְאֲנוּן נְסִין, וּבִיה שַׁבַּח
מֹשֶׁה אָז, הָדָא הוּא דְכָתִיב (שְׁמוֹת טו, א) : אָז יִשִּׁיר מֹשֶׁה, בְּגִין דְּאִיהוּ
הוֹד דִּיהִיב לְמֹשֶׁה, אָז תִּקְרָא וִיהו"ה יַעֲנֶה (יִשְׁעִיה נח, ז) .

וְאִיהוּ תְּמִנָּא יוֹמִין דְּמִילָה, וּבִתְרִיה בְּרִית דְּאִיהוּ יְסוֹד צְדִיקָא
דְּעֲלָמָא, וּבִיה אֲתַגְלִיא י' [כט.] דְּמִילָה, עֲשִׂירָא לַעֲשֹׂר סְפִירָן,
וְאִיהוּ הוֹד תְּמִנָּא יוֹמִי דְחִנְכָּה, לְאַרְבַּעַה וְעֶשְׂרִין יוֹמִין, דְּאֲנוּן
בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, וּמִיד דְּעֲלָה זִית טָרַף בְּפִיה,
שְׂרִיא כ"ה עַל יִשְׂרָאֵל בְּכ"ה בְּכֶסֶלּוֹ, וְאַלִין אֲנוּן כ"ה אֲתוּוֹן
דִּיחֻדָּא, דְּאֲנוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר, וְדָא אִיהוּ חֲנוּכָּה חֲנ"ו כ"ה.

אַבְל נְצַח אֲתַמַּר בִּיה (בְּרֵאשִׁית ח, ד) : וַתֵּנַח הַתֵּבָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, בְּגִין
דְּנְצַח בִּיה רְמִיז נח צְדִיק, וּבִיה וְהַמִּים גָּבְרוּ מְאֹד (שָׁם ז, יט), כִּד לֹא
נִטְרִין יִשְׂרָאֵל בְּרִית מִילָה מִתְּגַבְּרִין אֲמִין דְּעֲלָמָא דְּאֲנוּן הַמִּים
הַזְדוּנִים, וְכִד נִטְרִין לִיה אֲתַמַּר בְּהוֹן (שָׁם ח, ה) : וְהַמִּים הָיוּ הָלוֹף
וְחִסּוֹר עַד הַחֲדָשׁ הָעֲשִׂירִי, דָּא י' דְּמִילָה, דְּאִיהִי מַלְכוּת, עֲשִׂירָא
לַעֲשֹׂר סְפִירָן.

וַיַּעֲקֹב בְּהֵיא יִרְכָּא אֲתַמַּר בִּיה (שָׁם לב, לב) : וְהוּא צִלַּע עַל יִרְכּוֹ,
דְּפִרַח מִנִּיה י', וְאַשְׁתָּאֵר עָקֵב, וְרָזָא דְּמִלָּה הוּא יִשׁוּפְךָ רֹאשׁ וְאַתָּה
תְּשׁוּפְנּוּ עָקֵב (שָׁם ג, טו), כִּד אֲשְׁתַּלִּימַת סוּפָה בִּירְךָ דִּילָה, אֲתַמַּר
בִּיעָקֵב (שָׁם לג, יח) : וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם, וַיַּעֲקֹב וְדָא אִיהוּ דִּיוֹקְנָא
דְּעַמּוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא מִסְטָרָא דְּלִבְר, וְהָא מֹשֶׁה תַּמָּן הָוה, אָלָא

מִסְטָרָא דְלִגְאוּ הָוָה, דָּא מְגוּפָא, וְדָא מְנַשְׁמָתָא, וּבְגִין דָּא תְרִין
יִרְכִין דְעֻמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא שְׁלִים אֲנוּן נֶצַח וְהוּד.

וּמָתִי יִהְיֶה עֻמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא שְׁלִים, כִּד אֶתְחַבֵּר בְּשְׁכִינְתָא, הָדָא
הוּא דְכְתִיב (שָׁם, יז): וַיַּעֲקֹב נָסַע סִכְתָּה וַיָּבֶן לוֹ בַּיִת, הָדָא הוּא
דְכְתִיב (שָׁם ב, כב): וַיָּבֶן יְהוֹ"ה אֱלֹהִי"ם אֶת הַצֶּלֶע, בְּהָהוּא זְמַנָּא
דְאֶתְחַבֵּר עִמָּה, וַיָּבֵא יַעֲקֹב שָׁלֹם, בְּהָהוּא זְמַנָּא תְהֵא סוּפָה
שְׁלִימָתָא, כ"ו ה"ס, יאהדונה"י.

קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, אָבָא אָבָא, אֲמַאי אֶתְמַר בְּיוֹמָא קְדָמָא
דְסִכּוּת, וּלְקַחְתָּם לָכֶם בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר (ויקרא כג, ג), אָמַר
לִיה בְּרִי, מָאֲנִי קִרְבָּא בִימִינָא נְטָלִין לוֹן, וּבְאֵלִין מָאֲנִי קִרְבָּא אֲנוּן
יִשְׂרָאֵל רְשִׁימִין דְנֶצַּחִין דִּינָא, מְתַל לְמַלְכָּא דְהָוָה לִיה דִּינָא וּקִרְבָּא
בְּשִׁבְעִין אֲמִין, וְלֹא הָווּ יָדְעִין מָאן נֶצַח דִּינָא, וְשָׁאֲלִין לִיה מָאן
נֶצַח דִּינָא, אָמַר תְּסַתְּכִלוּן בְּאֵלִין דְרְשִׁימִין בְּמָאֲנִי קִרְבָּא בִידֵייהוּ,
וְתַנְדְּעוּן מָאן נֶצַח דִּינָא.

וּלְקַחְתָּם לָכֶם בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר דָּא אֶתְרוּג, דְאִיהִי
שְׁכִינְתָא, לָבָא, דְאִיהוּ עֲקָרָא דְכָל אֲבָרִין דְגוּפָא, דְאֲנוּן תְּלַת
הַדְסִים, וְלוּלָב וּתְרֵי בִדֵּי עֲרֻבָה, לָבָא בְּאַמְצָעִיתָא, וְאֲבָרִין סְחֹר
סְחֹר לִיה, וּבְגִין דָּא אֶתְרוּג דָּא שְׁכִינְתָא, וְהָכִי אוּקְמוּהָ מְאֲרִי
מִתְנִיתִין, אִי נְטָלָה בּוֹכְנָתוּ, וְאִי עָלָה חֲזָזִית עַל רוּבּוּ, פָּסוּל, בְּגִין
דְאִיהוּ דְמִי לְשְׁכִינְתָא, דְאֶתְמַר בָּהּ (שִׁיר הַשִּׁירִים ד, ז): כָּלֹךְ יִפָּה רַעֲיָתִי
וּמוֹם אֵין בָּךְ.

כט תמוז

כַּפַּת תַּמָּרִים דָּא לֹלֵב, וְעָלִיהּ אֶתְמַר נִפְרָצוּ עָלָיו פָּסוּל, בְּגִין דְּדָא
 אִיהוּ מְקַצֵּץ בְּנֻטִיעוֹת, מָאן דְּמִבְרַךְ עָלָה בְיוֹמָא קְדָמָא דְסִכּוּת,
 בְּגִין דְּאִיהוּ קְשׁוּרָא וַיַּחֲוֹדָא דְכָלָא, ח"י עֲלָמִין, דְּאִיהוּ לְקַבֵּל ח"י
 חוֹלִיין דְּשִׁדְרָה, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין, לֹלֵב דּוּמָה
 לְשִׁדְרָה, וְרָזָא דְלֹלֵב צְדִיק כְּתָמַר יִפְרָח, וְדָא אִיהוּ (דְּבָרֵי הַיָּמִים א' כט,
 יא): כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ, וְתַרְגָּם אֲנִקְלוּס דְּאַחִיד בְּשָׁמַיָא
 וּבָאָרְעָא.

וְצָרִיךְ לְנַעֲנֵעָא ח"י נַעֲנוּעִין בְּשִׁית סְטָרִין, דְּאֲנוּן חוֹתָם מְזָרַח
 בִּיה"ו וְכו', שִׁית הַיּוֹ"ט דְּאִית בְּהוֹן תַּמְנִי סָרִי אֲתוּוֹן, וְכָלָהוּ
 רְמִיזִין בְּסִפְר יְצִירָה בְּשִׁית סְטָרִין, וְהָכִי אוּקְמוּהוּ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין,
 מוֹלִיךְ וּמַבִּיא לְמָאן דְּאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם דִּילִיָּה, מַעֲלָה וּמוֹרִיד
 לְמָאן דְּשָׁמַיָא וְאַרְעָא דִּילִיָּה.

תַּלְת הַדָּסִין גּוּף וְתַרִין דְּרוּעִין, וְאֲנוּן לְקַבֵּל עֵינָא וְכִנְפֵי עֵינָא, תַּרִי
 בְּדֵי עֲרָבוֹת לְקַבֵּל תַּרִין שׁוּקִין, וְלְקַבֵּל תַּרִין שְׁפּוּוֹן, וְכַד אֲנוּן כָּלָהוּ
 אֲגוּדָה חֲדָא בְּלֹלֵב דְּאִיהוּ שִׁדְרָה, מַה כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ז, ט): אֶמְרָתִי
 אֶעֱלֶה בְתִמָּר, א' אֶתְרוּג ע' עֲרָבָה ל' לֹלֵב ה' הַדָּס, כָּלָהוּ אֶתְעַבִּידוּ
 לְקַבֵּל אַרְבַּע מִינִין דְּמִרְכַּבְתָּא, הָרוּכֵב בְּהוֹן אִיהוּ יְהו"ה.

[כט:] וְצָרִיךְ לְסַדְרָא בְּהוֹן בְּהַקְפָּה, כְּגוּוֹנָא דְּמִזְבֵּחַ, וּלְמָאן לָגֵן,
 דְּאֶתְנַטְעוּ אֵלִין נְטִיעִין בִּיהּ, וְרָזָא דְּמִלָּה נִקְבָּה תְּסוּבָּב גָּבֵר (יְרֵמְיָה לא,
 כא), נִקְבָּה נ' מִן גֵּן, גָּבֵר ג' מִן גֵּן, ג"ן הוּא כָּלִיל תַּלְת וְחִמְשִׁין
 סְדָרִין דְּאוּרִייתָא דְּבִכְתָּב, וְשִׁבַּע יוֹמִין דְּסִכּוּת, הָא שְׁתֵּין לְקַבֵּל
 שְׁתֵּין מִסְכָּתוֹת.

שְׁמִינִי עֲצַרְתָּ חַג בְּפָנַי עֲצָמוּ, בֵּיה נִבְיָעוּ דְּאוֹרֵייתָא, לְאַשְׁקָאָה
אֵילָנָא, דְּאִיהוּ נָטוּעַ בְּגֵן, וְשָׁרְשׁוּי וְעִנְפוּי אִיהוּ, כְּגִוּוֹנָא דְּחוּג
הָאָרֶץ (יְשַׁעְיָה מ, כב), דְּכָל חֲגִין מִתְחַגְּגִין בָּהּ.

תְּשִׁיעָאָה בְּרָנָה, וְדָא אִיהוּ (תְּהֵלִים לג, א) : רַנְּנוּ צְדִיקִים בֵּיהוּ"ה, וְדָא
דְּרָגָא דְּצְדִיק ח"י עֲלָמִין, מִתְמָן רָנָה, וּבֵיה פּוֹרְקָנָא, הֵדָא הוּא
דְּכְתִיב (יִרְמְיָה כג, ה) : צִמַּח צְדִיק, (זְכַרְיָה ו, יב) וּמִתְחַתִּיו יִצְמַח, מִתְחַתִּיו
וְדָא, הֵהִיא דְּאִיהִי עֲשִׁירִית לְכָלָא, וְצְדִיק נָטִיל מִשְׁמָאלָא,
וְעִמּוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא מִימִינָא, הֵדָא הוּא דְּכְתִיב (דְּבָרִים לג, ב) : מִימִינוֹ
אֵשׁ דֵּת לָמוּ.

בְּהֵהוּא זְמַנָּא דִּיהוֹן תִּרִין שְׁמָהֶן כְּחָדָא, אֲתַעֲרָא בְּרַתָּא דְּמִלְכָּא,
בְּשִׁיר הַשִּׁירִים וּמִשְׁלֵי וְקֵהֶלֶת, דְּאַנּוֹן (מְלָכִים א' ה, יב) : שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים
מִשְׁל, תִּלְת יוֹדִי"ן, דְּאַנּוֹן תִּלְת טַפִּין דְּמוּחָא, דְּנִחְתִין מִן י', וְלֹאֲן
אֲתַמְשְׁכוּ לְגַבֵּי צְדִיק, דְּאִיהוּ קִשְׁת הַבְּרִית וּמָה דְּהוּא קָטָן אֲתַעֲבִיד
גָּדוֹל, וְרָזָא דְּמִלָּה שׁוֹפָר הוֹלֵךְ פֶּזֶר גָּדוֹל, מָתִי יֵהֵא זָרִיק חֵץ
בְּדִיוֹקָנָא דָּא

פִּתַּח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, עֲלָאִין אֲתַתְּקִנוּ וְאַזְדַּרְזוּ בְּמֵאֲנֵי קֶרְבָּא לְגַבֵּי
חוּיָא, דְּאִיהוּ מְקַנְנָא בְּטוֹרִין רַבְרַבִּין, וְאִיהוּ קָטִיל לְאָדָם קְדָמָאָה,
וְלְכָל דָּרִין דְּהוּוּ אֲבַתְרִיָּה, וּבְגִין דָּא כְּרוּזָא נָפִיק בְּכָל יוֹמָא, מָאֵן
דְּקָטִיל הֵהוּא חוּיָא דְּאִיהוּ מְקַנְנָא בְּטוֹרִין רַבְרַבִּין, יַהֲבִין לִיה בְּרַתָּא
דְּמִלְכָּא, דְּאִיהִי צְלוּתָא, דִּיתִיב עַל מַגִּדְלָא, דְּאַתְמַר בָּהּ (מִשְׁלֵי יח, י) :
מַגִּדֵּל עַז שֵׁם יְהוָה בּוֹ יְרוּץ צְדִיק וְנִשְׁגָּב.

א מנחם אב

אֲדַהֲכִי הָא רַעֲיָא מְהִימְנָא קָא אֲתִי, בְּכַמָּה עָאנִין וְתוֹרִין וְאִמְרִין,
וְחוּטְרָא בִידִיה, סָלִיק עֵינִיה לְמַגְדְּלָא, וְחָמָא חַד בַּר נֶשׁ עוֹלִימָא
צַדִּיק שְׁמִיה, דִּהְוָה יְתִיב עַל מַגְדְּלָא, קִשְׁתָּא בִידוּי, וְהוּה זָרִיק
חֲצִים לְגַבֵּי חוּיָא, וְדָא אִיהוּ פִזְרָא גְדוֹל, וְחוּיָא לָא הָוָה חָשִׁיב לִוְן.

וְקִשְׁתָּא אִיהוּ לִישְׁנָא דְפּוּמָא, אֲגוּזָא דְקִשְׁתָּא פִימָא, חוּט הַשְּׁנִי דָא
שְׁפָה, חוּט שֶׁל קִשֶׁת, דְּבִיה הָוָה צַדִּיק זָרִיק חֲצִין, דְּאֲנוּן מְלוּלִין
דְּצִלוּתָא, לְגַבֵּי חוּיָא, וְחוּיָא לָא הָוָה חָשִׁיב לִוְן, וְלֹא בְּגִין חֲלִישׁוֹ
דְּצַדִּיק ח"י עֲלָמִין, אֲלֹא בְּגִין חֲלִישׁוֹ דִּהְוָה דְּזָרִיק לִוְן דְּאִיהוּ
צַדִּיק דְּלִתְתָּא מִנִּיה, כִּד לֹא אִיהוּ שְׁלִים, וּבְגִין דָּא לָא חָשִׁיב לִוְן.
עַד דְּאֲתָא רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְנָטִיל חֵץ חַד וְזָרִיק לְגַבִּיה, דָּא בְּתַר דָּא
בְּצִלוּתִיה, עַד יִפְלַח חֵץ כְּבִדּוֹ (שָׁם ז, כג) דְּחוּיָא.

דְּאִיהוּ סַמָּא"ל אֵל אַחַר, דְּתַמָּן יְסוּדִיה וְעִקְרִיה, וּבְגִין דָּא הַכָּבֵד
כּוּעֵס, בְּמֵאֵי כּוּעֵס, בְּמָרָה דְּאִיהִי דְּבוּקָה בִּיה, וְדָא סַם הַמּוֹת
נוֹקְבָא דִּילִיה, זִנְבָא דִּילִיה יוֹתֶרֶת הַכָּבֵד, יוֹתֶרֶת אֶתְקַרִיאת, דְּבְתַר
דְּעֵבִידַת נְאוּפִין יְהִיבַת שְׁיורִין לְבַעֲלָה, וְזִנְבָא אִיהִי שְׁפָחָה דִּילִיה,
בְּמָרָה כָּעִיס, וּבְזִנְבָא קָטִיל, מָרָה אִיהִי פְּרָצוּף דִּילִיה, יוֹתֶרֶת זִנְב
דִּילִיה, כְּגוּוֹנָא דְּאָדָם, דְּעֵבִיד לִיה פְּרָצוּף וּלְבָתַר זִנְב, דִּהֲאִי אָדָם
רַע אֶתְקַרִי, וְדָא כְּגוּוֹנָא דְּדָא, דָּא אָדָם דְּאֶתְנַטִּיל מְאִילָנָא דְּחִיִּי,
וְדָא אָדָם דְּאֶתְנַטִּיל מְאִילָנָא דְּמוֹתָא.

לְבָתַר דִּיפְלַח חֵץ כְּבִדּוֹ, זָרַע יוֹרָה כַּחֲץ לְגַבֵּי כְּלָה, יו"ד זָרַע
דְּאֶתְמַשֵּׁךְ מִינִיה וְדָא ז', וְאֶתְמַר בָּהּ (שְׁמוּאֵל א' כ, כ): לְשַׁלַּח לִי
לְמַטְרָה, וְדָא בֵּת עֵין, בֵּית קְבוּל לְזָרַע דְּאִיהוּ ז' וְדָאִי, מְאִי מַטְרָה,

דא ירח ץ בן יומו, סיהרא קדישא, מטרה איהי ודאי לבת עין,
נקודה זעירא מלגיו, לגבה הוא שלח חצים ברחימו דעינין, מטרה
ודאי שכינתא, דאיהי אגנית על ישראל מחויא בישא סמא"ל.

ולמאן [ל.] דאיהי אגנית עליה, אתמר ביה (תהלים צא, ה) : לא תירא
מפחד לילה מחץ יעוף יומם, באברתו יסך לך (שם, ד), דא אבר מן
החי, צדיק, ותחת כנפיו תחסה, אנון ה"ה, דאת ז' איהו אברתו
כלול י"ו, גופא דיליה ו', רישא דיליה י', גדפוי ה"ה, ובגין דא
ותחת כנפיו תחסה צנה וסחרה אמתו, צנה וסחרה שכינתא עלאה
ותתאה, אמתו דא עמודא דאמצעיתא, רישא דיליה חכמה עלאה,
צדיק איהו בצלמו כדמותו, זכאה איהו מאן דנטיר ברית מילה,
ואורייתא דאיהו עמודא דאמצעיתא, דתרוייהו מגינין עליה, חד
בעלמא דא, וחד בעלמא דאתי.

תקונא ארביסר

בראשית, עלה אתמר (שמות כג, יט) : ראשית בכורי אדמתך תביא בית
יהו"ה אלהי"ך, לא תבשל גדי בחלב אמו, תא חזי חכמה עלאה
עלה אתמר (שם יג, כ) : קדש לי כל בכור, דכל בכורים על שמה
אתקריאו.

ב מנחם אב

וּשְׁכִינְתָּא מִתַּמָּן אֶתְקַרֵּיאת בְּכוּרָה, חֲכָמָה וְדַאי עֲלָה אֶתְמַר (יחזקאל
מד, ל): רֵאשִׁית כָּל בְּכוּרֵי כָל, וּבָרָא בּוֹכְרָא דִילָה קַדְמָאָה דְּכָלָא דָּא
ו' עֲמוּדָא דְּאֻמְצָעִיתָא.

בְּכוּרֵי אֲדָמְתָךְ תְּרֵי סְמֵכֵי קָשׁוּט, מֵאֵי אֲדָמְתָךְ שְׁכִינְתָּא תַּתָּא, וְאֲנוּן כָּל בְּכוּרֵי כָל מְסֻטָּרָא דְּצַדִּיק דְּאִיהוּ כָל, וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי
אַרְעָא דְּבִיהַ גְּדָלִין וְצִמְחִין אֶלְנִין, דְּעֲלָה אֶתְמַר (ירמיה כג, ה): צִמַּח
צַדִּיק, דְּאִיהוּ עֵץ פְּרִי, אִילָנָא רַבָּא וְתַקִּיף עֲמוּדָא דְּאֻמְצָעִיתָא,
עֲשֻׁבִין וְדִשְׁאִין דְּאֲנוּן תְּלִמִּידֵי חֲכָמִים מִתַּמָּן צִמְחִין בְּגִין, בְּגִין
דְּאִיהִי אֲוִרִיתָא דְּבַעַל פָּה.

וּמֵאֵן אֲשֻׁקִי וְרוּי בָּהּ אֶלְנִין וְעֲשֻׁבִין וְדִשְׁאִין, מַעֲיִן גִּנִּים, דְּאִיהִי
חֲכָמָה רֵאשִׁית כָּל בְּכוּרֵי כָל, וּמֵאֵין נִפְקָא מַעֲיָנָא דְּמִיָּא, מִבֵּית
יְהו"ה, הֵדָּא הוּא דְּכִתִּיב (יואל ד, יח): וּמַעֲיִן מִבֵּית יְהו"ה יֵצֵא, וּבְגִין
דָּא (שמות כג יט) רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמְתָךְ תָּבִיא בֵּית יי' אֱלֹהֵי"ך, וְכֵן
רֵאשִׁית דְּעֲאֲנִי וְאִמְרִי, הֵדָּא הוּא דְּכִתִּיב (דברים יח, ד): וְרֵאשִׁית גִּז
צֹאנְךָ תִּתֵּן לוֹ.

וּסְמִיךְ לִיהַ לְרֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמְתָךְ וְכו', לֹא תִבְשֹׁל גְּדִי בַחֲלָב אָמוּ,
מֵאֵי הָאֵי לְגַבֵּי הָאֵי, קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן עַל רַגְלוֹי, פִּתַּח בְּקָלָא סְגִיא
וְאָמַר, אֱלִיָּהוּ אֱלִיָּהוּ נְחִית הָכָא בְּרִשׁוּתָא דְּמֶאֱרָךְ, וְאֲנִהִיר עֵינֵיהוּ
דְּאֵלִין סָבִין בְּהָאֵי מְלָה, דְּלֹא יִתּוֹן לְמִיכָל בְּשׁוֹר בַּחֲלָב.

אַדְהֲכִי הָא אֱלִיָּהוּ קָא נְחִית וְלֹא אֶתְעַכַּב, אָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא,
וְהָא רָזָא דָּא וְדַאי אִיהוּ רָזָא דְּלֹא תַחֲרַשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר יַחֲדוּ (דברים

כב, י), כַּד בּוֹכְרָא דְאִיהוּ יִשְׂרָאֵל עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, לֹא אַתִּינן לִיה
לְבֵית יְהוּ"ה, חָלָב אַתְעָרַב בְּבִשְׂרָא, וְגַרְמִין לְאַתְעָרְבָא שׁוֹר
בְּחִמּוֹר, וְדָא אִיהוּ כְּלָאִים מִין דְּלָאוּ בְּמִינִיה.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵלִיָּהוּ אֵלִיָּהוּ, וְהָא שׁוֹר אִיהוּ מְסִטְרָא דְדַכִּיו,
וְחִמּוֹר מְסִטְרָא דְמִסְאָבוּ, דָּא אִיהוּ כְּלָאִים טַב וּבִישׁ, אֲבָל חָלָב
אִיהוּ מְסִטְרָא דְדַכִּיו, וּבִשְׂרָא מְסִטְרָא דְדַכִּיו, אָמַר לִיה וְדָאִי הָכִי
הוּא, אֲבָל הָאִי רָזָא אֲשֶׁתְּמוּדַע בְּקָרָא דָּא, תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה
לְמִינָהּ (בְּרַאשִׁית א, כד), דְּאֵף עַל גַּב דְּאַנּוֹן מְסִטְרָא דְדַכִּיו, כְּלָהּ אַנּוֹן
דְּכַר וְנוֹקְבָא, וְאַנּוֹן זִוְגִין, וּמָאן דְּנָטִיל מִמָּה דְּלָאוּ אִיהוּ מִינִיה,
הָהוּא בֶּר דְּאַתְרֵכִיב מִתְרוֹיִיָּהוּ, עָלִיהּ אֶתְמַר (שְׁמוֹת כג, יט): לֹא תִבְשֹׁל
גְּדִי בַחֲלָב אִמּוֹ.

אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא בּוֹדָאִי כַּעַן אִיהוּ מְלָה בְּדוּכְתָּהּ, וְדָא אִיהוּ
בְּרִירָא דְמְלָה, וְדָא אִיהוּ, מְלֵאֲתָהּ וְדִמְעָה לֹא תֵּאֲחֹר (שָׁם כב, כח), כְּמָה
דְּאַתְמַר שְׁמָא יְקַדְּמֵנוּ אַחֵר בְּרַחֲמֵי, חוּבָא דָּא דְעָרַב בֶּר נֶשׁ טָפָה
בּוֹכְרָא בְּזוּוּגָא נָדָה שְׂפָחָה גּוֹיָה זִוְנָה, דָּא גָרִים דְּנָטִיל אַחֵר בֵּת
זִוְגִיָּה, וְאִיהוּ מְדָה לְקַבֵּל מְדָה, [ל:] וּבִגִּין דָּא רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמָתָהּ
תָּבִיא בֵּית יְהוּ"ה אֱלֹהֵי"ךְ, לֹא תִבְשֹׁל גְּדִי בַחֲלָב אִמּוֹ, דְּהָהוּא בֶּר
אִיהוּ עֲרַבּוּבִיא דְנִפְיָק כְּלָאִים, מֵאַתְתָּא דְלָאוּ מִינִיה, דְּאִיהִי כְּנָגְדּוּ.

ג מנחם אב

ובגין דא זכה עזר, בת זוגיה דאיהי עזר ליה באורייתא בפקודא
בדחילו וברחימו, עזר לו בעלמא דין, ובעלמא דאתי, ואם לאו,
אחרא דלאו איהו מיניה, איהי כנגדו, לאובדא ליה מתרין עלמין,
וכל דא גרים ליה בגין דלא נטיר טפה קדמא לבת זוגיה.

ועם כל דא אם חזר בתשובתא, עליה אתמר (ישעיה ו, י) : ושב ורפא
לו, ויהיב ליה בת זוגיה, דאתמר בה (משלי ג, ח) : רפאות תהי לשרך,
ואיהי דיוקנא דאורייתא, דאיהי אסוותא ואיהי חיים, הדא הוא
דכתיב (שם, יח) : עץ חיים היא למחזיקים בה, ואתתיה איהי
בדיוקנהא, הדא הוא דכתיב (קהלת ט, ט) : ראה חיים עם אשה אשר
אהבת, אורייתא איהי טוב, הדא הוא דכתיב (משלי ד, כב) : כי לקח
טוב נתתי לכם, ואתתיה איהי בדיוקנהא, הדא הוא דכתיב (שם יח,
ב) : מצא אשה מצא טוב, סוף סוף עשר מלין אתמר בהאי, ועשר
בהאי, והא אוקמוה חבריא.

תקונא חמיסר

בראשית דא ישראל, הדא הוא דכתיב (ירמיה ב, ג) : קדש ישראל
ליהו"ה ראשית תבואתה, ראשית בלא ערבוביא אחרא, ומאן
דאיהו קדש, לא הוה ליה הרפכה ממינא אחרא. ובגין דאיהו
קדש, צריך ביה נטירו לגבי בת זוגיה דאיהי ה', ובגין דא ראשית
תבואת ה', לית ביה פגימו, הדא הוא דכתיב (בראשית כה, כז) : ויעקב
איש תם, לית ביה פסולת, איבא דא למלכא אתחזי, ובגין דא
(ירמיה ב, ג) : כל אכליו יאשמו רעה תבא אליהם נאם יהו"ה.

דָּדָא אִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, דְּאִיבָא דִּילִיָּה סַם חַיִּים בַּת זִוְגִיָּה, נְטִירָא לִיָּה בְּעָלְמָא דִּין וּבְעָלְמָא דְּאֵתִי, עָלָה אֶתְמַר (בְּרַאשִׁית ג, כב) : וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחַי לְעֵלָם, גַּם לְרַבּוֹת בַּת זִוְגִיָּה, סַם חַיִּים דִּילִיָּה, וְאִיהוּ נְטִיר לִיָּה בְּעָלְמָא דִּין וּבְעָלְמָא דְּאֵתִי, וּמֵאֵן דְּבַעֵי לְנִטְלָא בַת זִוְגִיָּה, כְּגוֹן אֲוִרְיָה דְּאֶקְדִּים לְדָוִד, אֶתְמַר בֵּיה (יִרְמְיָה ב, ג) : כָּל אֲכָלִיו יֶאֱשָׁמוּ רָעָה תָּבֵא אֲלֵיהֶם נָאִם יְהוָה.

דְּבַת זִוְגִיָּה דְּצַדִּיק אִיהוּ מִצָּה שְׁמוּרָה, לְגַבֵּי מִצָּה שְׁלִימָה עֲשִׂירָה, וּמֵאֵן גָּרִים דָּא לְמַהּוֹי בַת זִוְגִיָּה מִצָּה שְׁמוּרָה לְגַבֵּה, בְּגִין דְּנִטְר טָפָה דִּילִיָּה, וּמֵאֵן דְּפָגִים טָפָה דִּילִיָּה, אֶתְקַרֵּי בַת זִוְגִיָּה מִצָּה פְּרוּסָה לָחֶם עֲנִי, וְרָזָא דְּמִלָּה כָּל מֵאֵן דְּמִזְלִיל בְּנֵהֲמָא, אוּ בְּפִירוּרִין דְּנֵהֲמָא, דְּאֵנוּן טַפִּין בְּכִזִּית, עֲנִיּוֹת קָא רְדִיף אֲבַתְרִיָּה, אֶלָּא צָרִיךְ לְנִטְרָא טַפִּין דִּילִיָּה, דְּלֹא יִזְרִיק לֹון בְּאַתֵּר דְּלֹא אֲצִטְרִיךְ, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ מְאֲרִי מִתְנִיתִין, אוּקִירוּ לְנִשְׁיִיכוּ כִּי הֵיכִי דִתְתַּעֲתְרוּ, וְאוּקִירוּ דְּלֵהוֹן לְנִטְרָא טָפָה קְדָמָא, דְּלֹא יַעֲבִיד בָּהּ פְּסוּלָת.

דְּפְסוּלָת דְּאַבְרָהָם וַיִּצְחָק, גָּרִים לְאוּמָה דְּעֵשָׂו וַיִּשְׁמַעֲאֵל דְּאַשְׁתַּעֲבֹדוֹן בְּבִנְיָהוֹן בְּגִלוּתָא, וְנִסְיוֹנָא דְּלֵהוֹן בְּאַשָּׁא וְסַכִּינָא, שְׂזִיב לֹון מְשֻׁרִיפָה וְהָרֵג דְּלֵהוֹן.

ד מנחם אב

יַעֲקֹב בְּגִין דְּלֹא הָוּה בֵּיהּ פְּסוּלָת, אֲתָמֵר בְּזַרְעִיהּ בְּגָלוּתָא (דְּבָרִים לג, כח): וַיֵּשְׁכֵן יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּדָד עֵין יַעֲקֹב, אֲתָמֵר הֲכָא בְּטַח בְּדָד, וְאֲתָמֵר הָתָם בְּמַפְקָנֵי דְּגָלוּתָא (שָׁם לב, יב): יְהוֹ"ה בְּדָד יִנְחֵנוּ וְאֵין עֲמֹ אֵל נֹכַר, לֹא אֲתַעְרְבוּן בְּבִנוּי עֲרֻבֵיכִי דְּגִיּוּרִים, וּבְגִין דָּא אֵין מְקַבְּלִים גָּרִים לִימּוֹת הַמָּשִׁיחַ, דְּעֲלִייהוּ דְּזַרְעֵי יַעֲקֹב אֲתָמֵר (תְּהִלִּים פ, ט): גָּפֹן מִמִּצְרַיִם תִּסִּיעַ, מַה גָּפֹן לֹא מְקַבְּלָא הִרְכָּבָה מִמִּין אַחֲרָא, כֵּן זַרְעִיהּ הָווּ נְטָרִין אוֹת בְּרִית, וְלֹא מְקַבְּלִין הִרְכָּבָה מִמִּין אַחֲרָא.

וְכָל מָאן דְּנָטִיר אוֹת בְּרִית זָכִי לְמַלְכוּ, [לא.] כְּגִוּוֹנָא דִּיּוֹסָף, וַיִּשְׂרָאֵל בְּגִין דְּנָטִרִין בְּרִית זָכוּ לְמַלְכוּתָא, וְאֲתָמֵר בְּהוּן כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים, וּמִשָּׁה בְּגִין דְּנָטִיר אוֹת בְּרִית, אֲתָמֵר בֵּיהּ (דְּבָרִים לג, ה): וַיְהִי בִישְׁרוּן מֶלֶךְ, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטִיר בְּרִית.

תקוּנָא שִׁיתֶּסֶר

בְּרֵאשִׁית דָּא חֲלָה, הָדָא הוּא דְּכֶתִיב (בְּמִדְבָר טו, כ): רֵאשִׁית עֲרֹסְתְּכֶם חֲלָה תְּרִימוֹ תְּרוּמָה, וְהָא אוֹקְמוּהוּ דְּאָדָם חֲלָתוֹ שֶׁל עוֹלָם הָוּה, וּמִנָּא לָן דְּחֲלָה אִיהוּ רֵאשִׁית, דְּקָרָא אוֹכַח הָדָא הוּא דְּכֶתִיב רֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם חֲלָה תְּרִימוֹ תְּרוּמָה לַיהוֹ"ה, מֵאִי חֲלָה, אֶלָּא שְׁבָעָה מִיִּנְיָן אֲנוּן, חֲטָה וּשְׁעוֹרָה וְגִפֹּן וּתְאַנָּה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ, דִּהוּא דְּבִשׁ תְּמָרִים.

חֲטָה אֵילָנָא אִיהוּ דְּאָכִיל מִנִּיהּ אָדָם קִדְמָאָה, וְאִיהוּ לֹא אֶפִּיק מִתְּמָן חֲלָה, וּבְגִין דָּא לֹא חָל בֵּיהּ ה', וְשִׁרְיָא בֵּיהּ ח' ט', וְגָרִים לִיהּ מוֹתָא.

וְחָלָה אִיהִי שְׂכִינָתָא, כְּלִילָא מְשַׁבְּעָה מִינִין אִילִין, וּבָה חָב אָדָם
קְדָמָא, טָפָה דָּא י', עָסָה צָרִיךְ לְאַפְקָא מִינָה חָלָה, וּמִיד חָל עַל
הָהִיא טָפָה, וַיְהִיב לִיה זָרַע כְּלִיל מִתְרוּיָהוּ דְּאִיהוּ ו', וְרָזָא דְּמָלָה
ה"א לָכֶם זָרַע (בְּרֵאשִׁית מו, כז).

וּבְגִין דָּא חָלָה וַדָּאי אִיהִי פְקוּדָא דְּאַתְמָנִי לְאַתְתָּא, דְּבְגִינָה מֵת
אָדָם דְּאִיהוּ חָלָתוּ שָׁל עוֹלָם, צָרִיכָה אִיהִי לְאַפְרָשָׁא חָלָה, וּלְאַפְקָא
לָה מַעֲסָתָה, דְּאִיהִי טָפָה דִּילָה, לְהַחֲזִירָה עַל הָאָדָם.

אִיהִי אֲטַפַּת שְׂרָגָא דִּילִיה, דְּאַתְמָר בִּיה (מְשָׁלִי כ, כז) : נֵר יְהו"ה נִשְׁמַת
אָדָם, צָרִיכָה לְאוּקְדָא לִיה בְּלִיל שַׁבָּת, בְּאַתְעָרוּ דְּשִׁלְהוּבִין דְּאַשָּׁא
דְּרַחֲמֵימוּ לְגַבִּי בַּעֲלָה, וְרָזָא דְּמָלָה מִים רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת
הָאֵהָבָה (שִׁיר הַשִּׁירִים א, ז), וְאַתְעָרוּ דְּחַמִּימוּתָא דְּלִיל שַׁבָּת, מֵאַתְתִּיה
צָרִיכָה בְּרַחֲמֵימוּ וּדְחִילוּ, וַדָּא אִיהוּ אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר (וִיקָרָא
יב, ב).

אִיהִי שְׂפִיכַת דְּמִים דְּאָדָם, אֲזִדְרִיקַת דְּמָה, וְעַל דָּא צָרִיכָה לְנִטְרָא
לִיה מִדָּם נָדָה, וּבְגִין דָּא עַל תַּלְת מְלִין אֵלִין נָשִׁים זְהִירוֹת, בְּנָדָה
וּבְחָלָה וּבְהַדְלָקַת הַנֵּר, עַד כָּאן רָזָא דְּחֻטָּה, דְּמַתְמָן חָלָה, חֲטָ"ה
אִיהוּ רָזָא דְּעֶשְׂרִין וְתַרְיֵן אֲתוּוֹן דְּאוּרִייתָא.

תְּקוּנָא שִׁיבְסָר

בְּרֵאשִׁית, עָלָה אֲתָמָר (עֵין דְּבָרִים יח, ד) : רֵאשִׁית מַעֲשֵׂר דְּגִנְךָ, וַדָּא
מְלָכוֹת דְּאִיהוּ מַעֲשֵׂר, וְאִיהִי עֲשִׁירִית לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת, וּבְגִינָה
מַעֲשֵׂרִין, וּמוֹץ וְתֶבֶן דְּאֲנוּן לְבוֹשִׁין דְּחֻטָּה, בְּהֵאִי עֲלָמָא פְּטוּרִין
מִמַּעֲשֵׂר.

הודפס
לעילוי נשמת
עומר רחמים בן
סלימה ומנחם ז"ל
נלב"ע
כ"ה שבט תשפ"ו
ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת דברים

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב
עיר שומרי הלשון עיר השמחה

לוח מזהר"ש

12	לימוד יומי: בבלי: חולין עג ירושלמי: בבא מציעא כז תוספתא: סוטה ד נ"ך: יהושע כד משניות: בבא מציעא ב זהר: שמות א עמ' רפז-רפח	סו"ז תפילה 10:22 חצות היום 12:44 שקיעה 7:47 צה"כ לשיטת ר"ת ... 9:00	עלות השחר (דק 72) ... 4:27 נץ החמה 5:39 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:16 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:11	יום ראשון	כז
13	לימוד יומי: בבלי: חולין עד ירושלמי: בבא מציעא כח תוספתא: סוטה ה נ"ך: שופטים א משניות: בבא מציעא ג זהר: שמות א עמ' רפט-רצ	סו"ז תפילה 10:22 חצות היום 12:44 שקיעה 7:47 צה"כ לשיטת ר"ת ... 9:00	עלות השחר (דק 72) ... 4:28 נץ החמה 5:40 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:16 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:12	יום שני	כח
14	לימוד יומי: בבלי: חולין עה ירושלמי: בבא מציעא כט תוספתא: סוטה ו נ"ך: שופטים ב משניות: בבא מציעא ד זהר: שמות א עמ' רצא-רצב	סו"ז תפילה 10:23 חצות היום 12:44 שקיעה 7:46 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:59	עלות השחר (דק 72) ... 4:28 נץ החמה 5:40 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:17 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:12	יום שלישי	כט
15	לימוד יומי: בבלי: חולין עו ירושלמי: בבא מציעא ל תוספתא: סוטה ז נ"ך: שופטים ג משניות: בבא מציעא ה זהר: שמות א עמ' רצג-רצד	סו"ז תפילה 10:23 חצות היום 12:44 שקיעה 7:46 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:59	ראש חודש מנחם אב עלות השחר (דק 72) ... 4:29 נץ החמה 5:41 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:17 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:12	יום רביעי	א
16	לימוד יומי: בבלי: חולין עז ירושלמי: בבא מציעא לא תוספתא: סוטה ח נ"ך: שופטים ד משניות: בבא מציעא ו זהר: שמות א עמ' רצה-רצו	סו"ז תפילה 10:23 חצות היום 12:44 שקיעה 7:45 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:58	עלות השחר (דק 72) ... 4:29 נץ החמה 5:41 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:18 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:13	יום חמישי	ב
17	לימוד יומי: בבלי: חולין עח ירושלמי: בבא מציעא לב תוספתא: סוטה ט נ"ך: שופטים ה משניות: בבא מציעא ז זהר: שמות א עמ' רצז-רצח	סו"ז תפילה 10:23 חצות היום 12:44 שקיעה 7:45 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:58	עלות השחר (דק 72) ... 4:30 נץ החמה 5:42 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:18 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:13	יום שישי	ג
18	לימוד יומי: בבלי: חולין עט ירושלמי: בבא מציעא לג תוספתא: סוטה י נ"ך: שופטים ו משניות: בבא מציעא ח זהר: שמות א עמ' רצט-ש	שבת קודש פרשת דברים - חזון סו"ז תפילה 10:24 חצות היום 12:44 שקיעה 7:45 צה"כ לשיטת ר"ת ... 8:58	עלות השחר (דק 72) ... 4:31 נץ החמה 5:43 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:19 סו"ז קר"ש - גר"א ... 9:13	שבת	ד

הדלקת נרות (דק 40) : 7:05 (דק 20) : 7:25

מוצאי"ק לשיטת ר"ת: 8:58

אדם שזוכה לדעת מרבנו, לפרסם דעת רבנו, להדפיס ספרים ולהפיץ ספרים, זה נקרא
'משרת של רבנו', הוא זוכה להיות המשרת של הצדיקים!

(משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)